

Regio Deal
Noordoost Brabant

Regio Deal Noordoost Brabant

Zesde rapportage: jaarlijkse voortgang

Periode: juli 2020 - mei 2023

Klik op het hoofdstuk dat u graag wilt lezen

Samenwerken kunnen we! **3**

Samenvatting **4**

**1. Regio Deal
Noordoost Brabant** **5**
De ambitie, pijlers en projecten

2. Voortgang

- 2.1 Impact op de uitvoering
- 2.2 Samenwerkingen en kruisbestuivingen
- 2.3 Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat
- 2.4 Pijler Fijn wonen: slim inrichten van de leefomgeving
- 2.5 Pijler Anders werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

8

3. Brede welvaart

- 3.1 CBS Regionale Monitor Brede Welvaart
- 3.2 Staat van de Regio Noordoost-Brabant
- 3.3 Nieuwe Regio Deal

20

4. Financiële realisatie **24**

5. Organisatie en communicatie

- 5.1 Publiciteit en communicatie
- 5.2 Programmaorganisatie

27

**6. De Regio Deal
Noordoost Brabant,
dat doen we samen** **30**

Bijlage 1:
**Voortgang inhoud, financiën
en looptijd projecten** **31**

Bijlage 2:
Voortgang per pijler per project **33**

Bijlage 3:
Afgeronde projecten en borging **55**

Bijeenkomst projectleiders Regio Deal bij Meeters in Uden

Samenwerken kunnen we!

Veertig miljoen euro extra voor de leefbaarheid en brede welvaart van regio Noordoost-Brabant. Overheden, ondernemers, kennisinstellingen en inwoners zijn hier sinds 2020 samen mee aan de slag.

De maatschappelijke opgaven waar we in onze regio voor staan, raken steeds meer met elkaar verweven. Denk aan arbeidsmarkt en woningbouw, landbouw en stikstof, en leefbaarheid en mobiliteit. Dat vraagt een aanpak en samenhang en veelal ook een gebiedsgerichte aanpak. Dat is niet altijd eenvoudig. Want er zijn veel verschillende partijen bij betrokken. En belangen, prioriteiten en manieren van werken verschillen. Maar wij, in de regio Noordoost-Brabant, kunnen dat.

Het saamhorigheidsgevoel dat onze regio zo kenmerkt, is ook zichtbaar in Regio Deal Noordoost Brabant. Ervaring doen we op sinds de investering die we kregen van het Rijk. De deal brengt namelijk alle betrokkenen samen. Hierdoor hebben we kortere lijntjes gekregen, onder andere met provincie en Rijk. Zo zorgen we

ervoor dat onze regio goed aangehaakt is en blijft bij (inter)nationale ontwikkelingen en vice versa.

Voorop en zichtbaar

Op een aantal dossiers loopt onze regio voorop en dat wordt gezien. Zo heeft de Tweede Kamer onlangs een motie aangenomen om onze aanpak voor het weerbaarder maken van boeren in het buitengebied landelijk uit te rollen. Als een van de eerste arbeidsmarktregio's in Nederland openden we het 1Werkcentrum: één plek voor werkgevers en inwoners voor al hun vragen over werk en loopbaan. Daarnaast gingen directeurs van de Ministeries van Landbouw, Natuur en Voedsel en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties samen op werkbezoek bij AgroProeftuin de Peel. Dat zijn mooie resultaten van onze samenwerking.

Schaarse ruimte en samen met bewoners

In de Regio Deal hebben we een belangrijke gezamenlijke beweging in gang gezet naar het versterken van brede welvaart én naar een gedeelde

verantwoordelijkheid. Diverse bewonersinitiatieven hebben we zo een stapje verder kunnen brengen. Ook leggen we samen met alle betrokkenen ingewikkelde puzzels om alle wensen in de schaarse ruimte ingepast te krijgen. Kringlooplandbouw en slimme voedselverwerking krijgen een impuls dankzij innovaties. Zo maken we onze regio wendbaar en weerbaar voor onze toekomst.

Thema's blijven actueel

Opgaven als landbouwtransitie, voedselzekerheid, gezondheid, arbeidsmarkt en kwaliteit van de leefomgeving vormden drie jaar geleden de vertrekpunten van onze Regio Deal. Thema's die vandaag de dag onverminderd actueel zijn. De Regio Deal heeft ons bewuster gemaakt van het begrip 'brede welvaart'; niet alleen van de betekenis ervan maar ook van het belang van het meewegen van brede welvaart in besluitvormingsprocessen én de koppeling aan (mens)gerichte opgaven. In een volgende Regio Deal zullen we daarom meer focussen op opgaven zoals leefbaarheid, gezondheid en sociale (on)gelijkheid.

We willen iedereen hartelijk bedanken voor hun inzet, enthousiasme én vertrouwen in de afgelopen periode. Laten we dit vooral vasthouden met elkaar, de noodzaak blijven voelen en doorgaan op de ingeslagen weg naar goed leven, fijn wonen en anders werken voor iedereen in Noordoost-Brabant.

Jack Mikkers, voorzitter RNOB

Karin van Meer, programmamanager Regio Deal Noordoost Brabant, 's-Hertogenbosch, juli 2023

Samenvatting

Op 10 juli 2020 sloot onze regio een Regio Deal met het Rijk. Inmiddels zijn we toe aan het zesde meetmoment: 30 april 2023. De Regio Deal blijft een boost geven aan regionale samenwerking. De samenwerking op bestuurlijk, strategisch en uitvoerend niveau is versterkt, zowel tussen overheden als met bedrijfsleven en kennisinstellingen.

De eerste vijf projecten zijn succesvol afgerond. De beoogde output is grotendeels behaald. De projecten gaan ieder op hun eigen weg verder. Kennis en leerpunten zijn geborgd. Eén project is voortijdig beëindigd. De opzet bleek te complex. We onderzoeken of we één of meerdere onderdelen afzonderlijk wel tot een succes kunnen brengen. De overige 11 projecten hebben nog 1,5 jaar tijd voor de uitvoering. Negen projecten geven aan de beoogde doelstellingen te bereiken en de begroting te realiseren. Eén project gaat aanvullend onderzoek doen naar de financiële haalbaarheid en volhoudbaarheid, voordat een nieuwe pilot wordt gestart. Door voortijdige beëindiging van één project vallen rijksmiddelen vrij. Binnen de pijler kunnen die middelen worden herbestemd. Aan het bestuur is voorgesteld om aan drie projecten extra middelen toe te kennen voor aanvullende activiteiten in 2024.

- voortgang
- opbrengst
- kennis
- innovaties
- jongeren
- regio breed

De Regio Deal projecten in cijfers:

11 projecten in uitvoering, **5** projecten afgerond

17 dorpsinitiatieven

19 gebiedsprocessen

7 community's: Leefbaarheid in de dorpen, Circular Food Center, Keukenkanjers, AgroProeftuin de Peel, AFI AgriFood Hightech, Smart Circular Construction, ZZP NOB Boost

51 afstudeer- of bedrijfsopdrachten

52 deelnemers techniekoriëntatie

2 regionale handelingsperspectieven:

internationale werknemers en detailhandelsvisie

19 businesscases
1 Werkcentrum

24 nieuwe perspectieven
voor agrarische ondernemers

1 magazine Samen (ver)pakken we de toekomst

3 mbo en **2** hbo Challenges

59 pilots voor nieuw product, dienst of centrum

288 bijdragen aan innovaties

6 tools: dashboard vervoersbewegingen voorzieningen, vitaliteitsscan dorpshuizen, leefbaarheidsmonitor, scan duurzame inzetbaarheid, stappenplan gemeenten tegengaan verspilling, scan datavaardigheid

151 filmpjes Talent uit

4 systeemspongen: Slimme varkensketen, digitale gewasketen, kringlooplandbouw en tegengaan verspilling

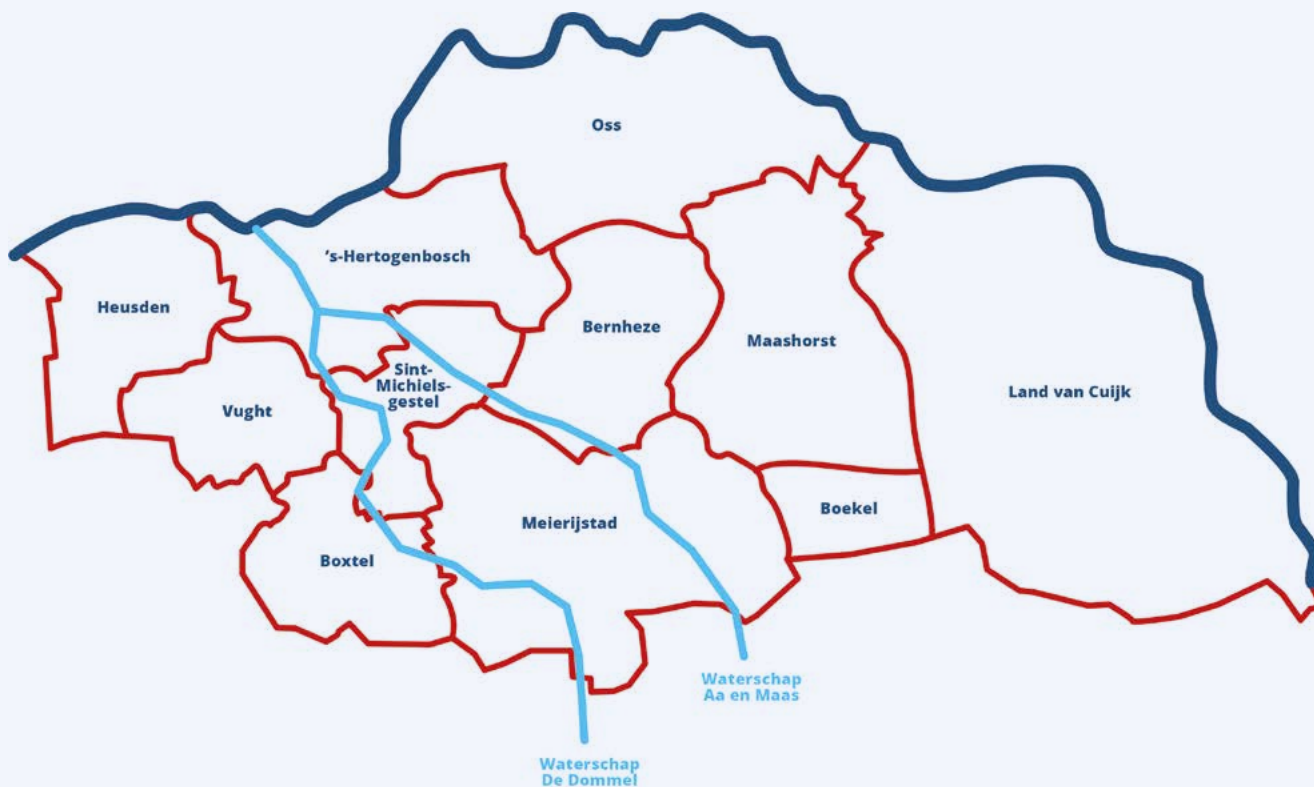
1. Regio Deal Noordoost Brabant

RNOB, AgriFood Capital, Noordoost Brabant Werkt, de provincie Noord-Brabant en het Rijk sloten op 10 juli 2020 samen een Regio Deal. Regio Deals waren een instrument van kabinet-Rutte III om de Brede Welvaart en leefbaarheid van de regio's in Nederland te versterken.

De belangrijkste opgaven voor de regio Noordoost-Brabant zijn eind 2019 vastgelegd in drie agenda's richting 2030: [de Samenwerkingsagenda van RNOB](#), [de Strategische agenda van de Stichting AgriFood Capital \(AFC\)](#) en [de Strategische WERKagenda van Noordoost Brabant Werkt \(NOBW\)](#). De Regio Deal maakt het mogelijk om een aantal belangrijke vraagstukken uit deze drie agenda's versneld uit te voeren en een beweging met nieuwe samenwerkingspartners op gang te brengen. De vraagstukken sluiten aan bij het [provinciaal bestuursakkoord 2020-2023](#) en plannen van de verschillende betrokken ministeries. Een beweging die leidt tot verbinding, versnelling en vermenigvuldiging van kansen en mogelijkheden voor inwoners en bedrijven in Noordoost-Brabant. Ook nadat deze Regio Deal is afgerond. De illustratie hiernaast geeft weer waar we mee aan de slag zijn.

¹ Brede Welvaart is een maatstaf die wordt gebruikt om welvaart te meten, vanuit de gedachte dat welvaart over meer gaat dan economie. Brede Welvaart gaat naast economische groei onder andere over gezondheid, welbevinden, de kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau en vertrouwen in politiek en bestuur.

De ambitie van de Regio Deal

“Noordoost-Brabant wil een regio zijn waar het ‘Brabantse leven’ goed is. Waar inwoners naar elkaar omkijken en elkaar waarderen. Met een mozaïek van sterke en compacte steden en dorpen en een vitaal platteland. Een regio die perspectief biedt voor (jong) talent en die investeert in een leven lang ontwikkelen. We spelen flexibel in op nieuwe manieren van werken in sterke sectoren als de landbouw, voedingsindustrie, logistiek, bouw en handel. Daarbij maken we slim gebruik van de nieuwste technologieën, ICT en data. Inwoners nemen zelf initiatieven om het landelijk gebied leefbaar, bereikbaar en veilig te houden.”

Drie pijlers en 17 projecten

De Regio Deal omvat 17 projecten (actielijnen) verdeeld over de pijlers Goed leven, Fijn wonen en Anders werken. In 'Goed leven' verbeteren we het leefklimaat, in 'Fijn wonen' houden we ons bezig met het slim inrichten van de leefomgeving en in 'Anders werken' werken we aan de economische ontwikkeling van de regio. We kiezen ervoor om op alle pijlers tegelijk in te zetten. Door deze integrale aanpak zorgen de pijlers samen voor een kantelpunt.

De projecten die voor de grootste verandering gaan zorgen, zijn de sleutelprojecten. Verbindingsprojecten leggen een stevige basis onder alle projecten in de drie pijlers. Ondersteuningsprojecten zijn kleinschalige projecten die de brede beweging in de regio zichtbaar maken. Projecten die nog in de opstartfase zijn, worden doorontwikkeld en worden beschouwd als kansrijke projecten. Tot slot zijn er twee kielzogprojecten. Deze projecten worden vanuit de energie van de Regio Deal door de regio zelf verder gebracht.

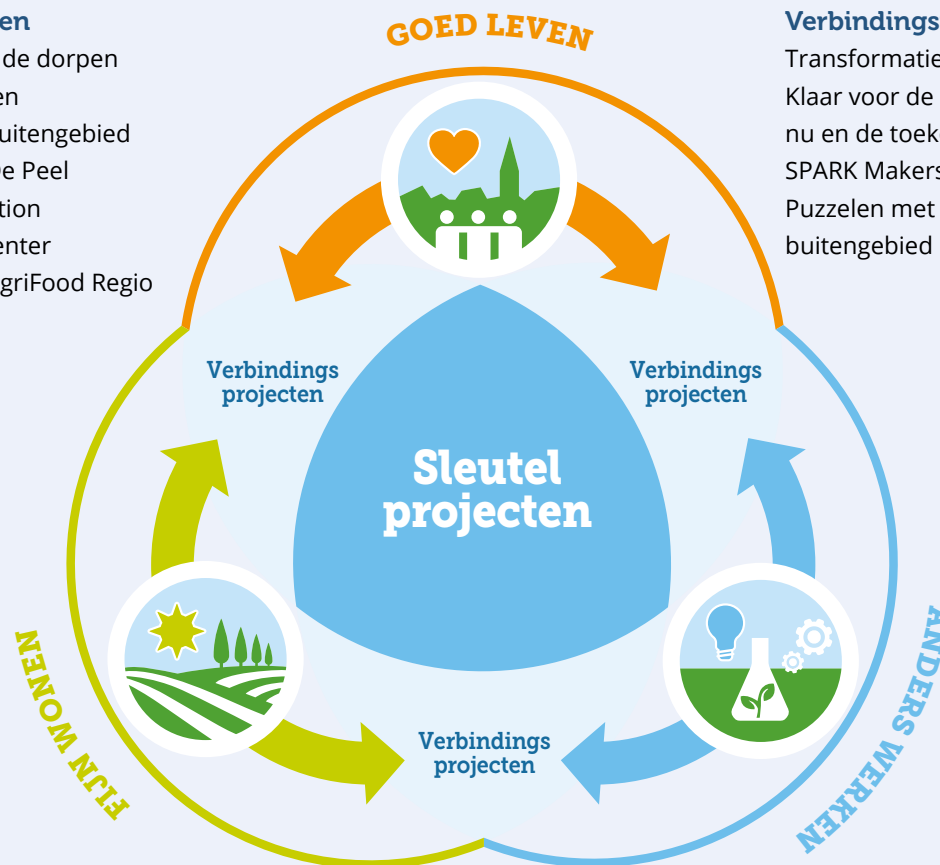
Aanpak vanuit 3 samenhangende pijlers en 17 projecten

Sleutelprojecten

Leefbaarheid in de dorpen
Aanpak stallen en weerbaarheid buitengebied
AgroProeftuin De Peel
AgriFoodInnovation
Circular Food Center
Datagedreven AgriFood Regio

Verbindingsprojecten

Transformatie centra steden
Klaar voor de banen van nu en de toekomst
SPARK Makers zone
Puzzelen met ruimte in het buitengebied

Ondersteuningsprojecten

Nieuwe perspectieven voor boeren
Voedsel educatie
Direct energie uit mest

Kansrijke projecten

Ontwikkel- en duurzaamheidscentrum voor Duurzame Eiwitten (ODE)
GreenTech Park Brabant

Kielzogprojecten

Inzet data voor vitale voorzieningen
Voorzieningen voor arbeidsmigranten

2. Voortgang

Sinds het sluiten van de Regio Deal op 10 juli 2020 is in drie jaar al veel bereikt. In dit hoofdstuk beschrijven we de voortgang op grote lijnen. De bijlagen bevatten meer details. Een zogenoemd stoplichtenmodel (zie bijlage 1) wordt gebruikt om de ontwikkelingen van de projecten op inhoud, financiën, looptijd en planning te kunnen volgen. Bijlage 2 beschrijft per project de inhoudelijke en financiële voortgang en de looptijd van de nog lopende 11 projecten. De eerste vijf kleinere projecten zijn afgerond. Bijlage 3 geeft per project een samengevat eindverslag. Deze bijlage beschrijft de gerealiseerde output en financiën en geeft weer op welke wijze de projecten een vervolg krijgen.

2.1 Impact op de Regio Deal

Vertraging

In het eerste jaar van de deal had de coronapandemie veel invloed op de uitvoering van de programma's en projecten. De gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt, de oorlog in Oekraïne (hogere grondstof- en energieprijzen) en de gemeentelijke herindelingen kwamen daar een jaar later bij. Een aantal projecten liep hierdoor vertraging op. Het afgelopen uitvoerings-

Projectleidersbijeenkomst Regio Deal bij Smaakcentrum Cuijk

jaar blijft de krapte op de arbeidsmarkt groot. Alle gemeenten hebben voor de gebiedsgerichte vraagstukken inmiddels capaciteit kunnen aantrekken of inhuren. Dit jaar was vooral merkbaar dat het nieuwe kabinet diverse maatregelen en fondsen heeft aangekondigd, maar dat daar nog geen besluitvorming over heeft plaatsgevonden. Ondernemers zijn afwachtend met innovatie en besluitvorming over de toekomst van hun bedrijf. Dat merken vooral de programma's en projecten waarbij agrarische ondernemers betrokken zijn.

Toegenomen urgentie

Bovengenoemde ontwikkelingen hebben ook een andere kant. Er is meer bewustzijn dat 'goed leven, wonen en werken' in Noordoost-Brabant niet vanzelfsprekend is. Corona heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk gezondheid en de woon- en leefomgeving zijn voor brede welvaart in onze regio. Stijgende prijzen zullen waarschijnlijk een positieve bijdrage leveren aan het urgentiegevoel om effectiever met voedsel(productie)

en grondstoffen om te gaan. Relevant omdat onze regio een uniek agrifood cluster heeft. Nieuwe technieken kunnen ons hierbij helpen. Deze opgaven -landbouwtransitie, voedselzekerheid, gezondheid, krapte op de arbeidsmarkt en kwaliteit van de leefomgeving- waren het vertrekpunt van onze Regio Deal. We zijn een goede weg ingeslagen. De projecten laten veel inzet en energie zien.

2.2 Samenwerkingen en kruisbestuivingen

De Regio Deal laat in de praktijk zien dat er veel wil is om samen te werken en van elkaar te leren. De projectleiders ontmoeten elkaar minimaal twee keer per jaar waarbij kennismaking met andere Regio Deal projecten een vast onderdeel is. Dit heeft geleid tot mooie onderlinge uitwisselingen. De vijf projecten die zijn afgerond, hebben hun geleerde lessen gedeeld.

“We trekken als gemeenten en waterschappen op steeds meer belangrijke maatschappelijke opgaven samen op. We vinden regionale samenwerking en de samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers bijna vanzelfsprekend tegenwoordig. Maar dat is het allerminst. Kijk maar naar de rest van Europa. Dit moeten we koesteren.”

Kees van Rooij, burgemeester Meierijstad, bestuurlijk trekker Regio Deal project 'Voedseleducatie'
[Lees hier het hele interview.](#)

Belang van samenwerking zichtbaarder

Binnen verschillende Regio Deal projecten werken meerdere gemeenten met elkaar samen. Ook hier heerst volop enthousiasme. Kennissessies en overleggen worden door de projecten georganiseerd, zodat niet iedere gemeente zelf het wiel hoeft uit te vinden. Middelen worden zo efficiënt ingezet. De Regio Deal maakt op alle niveaus het belang van samenwerken zichtbaarder.

De programmaorganisatie heeft [in kaart gebracht](#) welke kennis in de verschillende Regio Deal projecten wordt opgedaan. Denk hierbij aan thema's zoals gebiedsgerichte aanpak en circulaire economie. Dit is een eerste stap om ambtenaren en bestuurders regiobreed meer gebruik te laten maken van de kennis en kansen die de Regio Deal biedt. De regionale contactpersonen verspreiden dit overzicht jaarlijks binnen de eigen organisaties.

Samenwerking met de provincie

Mede door de Regio Deal zijn er steeds kortere lijntjes naar de provincie Noord-Brabant. Er wordt meer samengewerkt. Steeds duidelijker wordt dat gemeenten en provincie samen moeten werken aan brede welvaart. Ontwikkelingen rondom ruimte, stikstof en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) versterken de noodzaak tot samenwerking in complexe en integrale opgaven. Op bestuurlijk niveau vinden gesprekken plaats. In alle sleutelprojecten van de Regio Deal heeft de provincie een actieve bijdrage. Ook op andere beleidsterreinen zoals herijking detailhandelsvisie, arbeidsmarkt, internationale werknemers, voedseleducatie en duurzame bedrijventerreinen wordt in de uitvoering van de Regio Deal kennis door de provincie ingebracht.

Regio Deal projecten wisselen onderling kennis uit

“Door samen te werken, zorg je voor efficiency, een groter netwerk en vergoot je als regio je slagkracht en lobbykansen.”

*Karin van Meer, programmamanager
Regio Deal Noordoost Brabant*
[Lees hier het hele interview.](#)

“Collega’s van de provincie en collega’s uit de regio werken bijvoorbeeld samen in de werkgroep Puzzelen met Ruimte. Een mooie vingeroefening voor het integraal ruimtelijk voorstel en het Brabants Programma Landelijk gebied.”

*Dorothe van den Aker, Regionaal accountmanager provincie Noord-Brabant
Lees [hier](#) het hele interview.*

Samenwerking met het Rijk

De samenwerking met het Rijk varieert. Het Rijk heeft veel interesse getoond in innovaties rondom kringlooplandbouw. Verschillende bezoeken aan AgroProeftuin de Peel zijn afgelegd. De stichting Samen Tegen Voedselverspilling ontvangt subsidie voor de komende drie jaar van het Rijk.

RNOB, het Rijk en provincie werken, in het verlengde van de deal, samen aan het tegengaan van ondermijning in het landelijke gebied. De pilot ‘Samen de handen uit de mouwen’, waaraan ook de Veiligheidsregio en de ZLTO hun bijdrage leveren, is in uitvoering. Diverse activiteiten zijn in gang gezet, zoals het opstellen van een voorbeeld huurovereenkomst voor agrarische bedrijfspanden en een indicatorenset waarmee de

kwetsbaarheid van een bedrijf in beeld kan worden gebracht. Dit project heeft landelijke interesse. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in november een bezoek gebracht aan het project ‘Samen de handen uit de mouwen’. Eind mei 2023 is de motie Bikker e.a. aangenomen om de aanpak landelijk uit te rollen.

Circulaire economie is een ander overkoepelend thema dat in de Regio Deal benoemd is:

- Regionale bestuurders hadden in 2021 al aangegeven daar op korte termijn geen nieuwe activiteiten of projecten op te kunnen starten. De focus ligt op het goed uitvoeren van de lopende projecten en het leggen van verbindingen.
- Twee extra gemeenten (Oss en Boxtel) hebben zich aangesloten bij de verspillingsvrije week in september 2022. Voor 2023 is de oproep gedaan om meer gemeenten uit de regio te laten aansluiten.

“Het is mooi om te horen dat de Regio Deal zichtbaar versnelling heeft gebracht in het bieden van nieuwe kansen voor ondernemers die de omslag naar kringlooplandbouw willen maken.”

*Monique Hootsmans, dealmaker LNV
Lees [hier](#) het hele interview.*

“We zijn trots dat een klein onderdeel van ons project landelijke bekendheid heeft gekregen en tot Kamervragen heeft geleid. De bredere uitrol is voor alle betrokken partijen in Noordoost-Brabant een extra stimulans om door te blijven werken aan de veiligheid en het welzijn van onze boeren en inwoners.”

*Annemieke Vos, gemeente Meierijstad, projectleider
Lees [hier](#) het hele interview.*

- Het project ‘Stallenaanpak - vitalisering buitengebied’ heeft circulair slopen als thema verkend. Door wisseling van projectleiding heeft dit onderwerp stilgelegd.

Echter, veel uitwisseling tussen Rijk en andere Regio Deal projecten is er nauwelijks. De contacten die er al waren, zijn gebleven. Nieuwe contacten worden niet snel gemaakt, zowel niet door de Regio Deal projecten als door het Rijk. Jaarlijks staan we op 14 februari stil bij het feit dat we een Regio Deal mochten uitwerken. Slechts twee van de zes uitgenodigde ministeries gingen die dag met ons in gesprek over onze ervaringen en het verder uitbouwen van partnerschap.

Ondernemers, onderwijsinstellingen en inwoners

Veel Regio Deal projecten werken met en voor ondernemers. Een aantal projecten biedt door de Regio Deal extra kansen voor ondernemers om innovatie in de bedrijfsvoering en nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen en door te voeren. In het overzicht [‘Extra kansen voor ondernemers in Noordoost Brabant door Regio Deal’](#) hebben wij deze kansen op een rijtje gezet. Met dit overzicht kunnen projectleiders van de Regio Deal, bestuurders en ambtenaren ondernemers nog beter adviseren en met elkaar in verbinding brengen.

De bestuurders en ambtenaren economie ontvangen twee keer per jaar een update over het aantal bedrijven dat gebruik maakt van de kansen. Bedrijven kunnen

“Aangenaam verrast dat ik de Zero Food Waste Challenge heb gewonnen. Ik heb genoten van de creativiteit die ik zowel in het product (Get Saucy) als in de verpakking kon stoppen.”

*Silke van Helvoirt, student HAS green academy, winnares ZERO Food wast challenge
[Lees hier het hele artikel.](#)*

Inloopavond in Sint Oedenrode van Regio Deal project Stallenaanpak

zich immers zelf bij een project aanmelden of door medewerkers van elke gemeente hiernaar worden doorverwezen. In de update wordt aangegeven voor welke Regio Deal projecten komende periode extra aandacht wordt gevraagd om bedrijven voor te werven, om tot het gewenste resultaat van elk project te komen. Ook diverse onderwijsinstellingen -studenten, docenten en onderzoekers uit primair onderwijs (po), voorgezet onderwijs (vo), mbo, hbo en wo- zijn bij een groot aantal Regio Deal projecten betrokken.

Inwoners denken vooral mee bij de vraagstukken over inrichting van gebieden, de leefbaarheid in de kleine kernen en hun bijdrage aan een circulaire economie. Meerdere Regio Deal projecten zetten jongeren en studenten in bij de uitvoering van het project, bijvoorbeeld in de vorm van een afstudeeropdracht of een challenge.

We zien dat door de Regio Deal een inspirerende beweging op gang is gebracht in het partnerschap tussen Rijk, provincie, regio en andere stakeholders waaronder bedrijfsleven en kennisinstellingen.

“Door samen te ondernemen en samen te vernieuwen, maak je een krachtigere beweging en ontstaat een sneeuwbaaleffect. Hiermee draag je bij aan economisch perspectief voor de regio en ontwikkel je antwoorden op maatschappelijke vraagstukken die vandaag de dag aan de orde zijn op gebied van duurzaamheid en gezondheid.”

*Roel Schutten, directeur AgriFood Capital
[Lees hier het hele artikel.](#)*

De Regio Deal geeft een impuls aan een meer integrale aanpak waarbij iedereen zijn kennis en kunde inzet. Zo werken we aan oplossingen voor de grote maatschappelijke opgaven.

Samenwerking met andere Regio Deals

Binnen twee projecten werken we samen met projecten uit andere Regio Deals:

- Het project 'Voedseducatie' is een gezamenlijk initiatief van RNOB, Greenport Venlo en Regio Food Valley (Ede/Wageningen). Zij hebben de stichting Keukenkanjers opgericht om uitvoering te geven aan hun ambities.
- Het project 'AgroProeftuin de Peel' heeft met andere regio's afstemming via het netwerk van vijf LNV-experimenteergebieden voor de realisatie van kringlooplandbouw. Met name met de Achterhoek en Noord-Nederland wordt kennis uitgewisseld.

Inwoners in workshops tijdens het Leefbaarheidsfestival in Beers

Basisschoolleerlingen koken in Keukenkanjers

2.3 Pijler Goed Leven: verbeteren van het blijfklimaat

Deze pijler bevat acht projecten, waarvan één sleutelproject, drie verbindingenprojecten en vier kleinere projecten. Drie kleinere projecten zijn inmiddels afgerond.

Leefbaarheid

We zien de beweging, mede ondersteund door het sleutelproject 'Leefbaarheid in de dorpen', dat overheden steeds meer samenwerken met inwoners om ervoor te zorgen dat mensen graag in onze regio wonen en werken. Inwoners leveren input en maken plannen om hier ook zelf aan bij te dragen. Kennis en ervaringen worden gebundeld op het platform van het gelijknamige project 'leefbaarheid in de dorpen'. Bijeenkomsten worden

georganiseerd, zoals bijvoorbeeld het succesvolle Leefbaarheidsfestival in september 2022.

"Wederzijds vertrouwen en een gelijkwaardige relatie helpen bewonersinitiatieven verder."

Evert van Schoonhoven, voorzitter Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant

“Regionale samenwerking en afstemming worden steeds belangrijker. Met deze regionale detailhandelsvisie werken wij hard aan toekomstbestendige centra in onze gemeenten.”

*Gijs van Heeswijk, wethouder gemeente Maashorst, bestuurlijk trekker ‘Transformatie centra middelgrote steden’
Lees hier het hele artikel.*

Digitalisering en de populariteit van internetwinkels vormen een bedreiging voor fysieke winkels. Hierdoor komt het voorzieningenniveau onder druk te staan. Dit is door de coronacrisis nog meer versterkt. Het verbindingproject ‘Transformatie centra middelgrote steden’ is daarom met alle gemeenten, centrummanagers en ondernemers gestart om de regionale detailhandelsvisie te herijken. Deze visie is in december 2022 bestuurlijk vastgesteld. In het vervolg worden gezamenlijke praktische voorbeelden verzameld over het verduurzamen, compacter en meer complementair maken van de centra.

Personeel

De werkloosheid in onze regio is laag. Veel inwoners zijn aan het werk. Werkgevers ondervinden steeds

Figuur 1: Aanpak arbeidsmarktkrapte, bron: www.noordoostbrabantwerkt.nl/arbeidskrapte

meer problemen van een tekort aan (geschikt) personeel. Ook de aard van het werk verandert. De dynamiek op de arbeidsmarkt wordt steeds groter. De verbindingprojecten ‘Klaar voor de banen van de toekomst’ en

‘SPARK Makerszone’ sluiten hier met hun brede palet aan activiteiten succesvol op aan. De aanpak van de arbeidsmarkt is één van de opties om de veerkracht in onze regio te vergroten.

SPARK - Wethouder Ralph Geers reikt certificaat 'Traject Technologische Oriëntatie' uit aan deelnemer

In januari 2023 is www.1werkcentrum.nl geopend. Het digitale loket waar werkgevers, werknemers en werkzoekenden terecht kunnen met vragen over werk en personeel. Dit werkcentrum loopt voorop in de herstructureringsopgave van de arbeidsmarktregio's van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Internationale werknemers zijn onmisbaar voor onze regionale economie. In Noordoost-Brabant wonen en werken naar schatting zo'n 20.000 internationale werknemers. Binnen het kielzogproject 'Voorzieningen voor arbeidsmigranten' is het regionale kader vastgesteld en eindadvies opgesteld voor goede, veilige en kwalitatieve huisvesting en integratie en participatie van internationale werknemers. Het project is onlangs afgerond. De regionale bestuurlijke kopgroep Werkgelegenheid

pakt het dossier verder op. Deze volgt de vorderingen op het woonverdelingsvraagstuk, de pilot migratie- en informatiepunt en regionale afspraken over toezicht en veiligheid.

Gezondheid

Gezondheid is heel belangrijk. Dat werd met de coronacrisis nog duidelijker. Een gezond voedingspatroon is een voorwaarde voor een goede gezondheid. In Noordoost-Brabant geven we vorm aan de voedselketens van vandaag en morgen: van boer tot bord. Het ondersteuningsproject 'Voedseleducatie' vergroot het bewustzijn van jonge kinderen over het belang van goede voeding. De eerste pilots op o.a. drie scholen in onze regio hebben een draaiboek en methodiek opgeleverd. De leerlingen, scholen en vrijwilligers zijn

enthousiast. Het bieden van belevingsonderwijs is echter kostbaar. Voordat er nieuwe pilots op scholen gestart worden, is er eerst verder onderzoek naar een toekomstbestending financieringsmodel nodig.

Nieuwe perspectieven

Door de transitie in de landbouw gaan agrariërs op zoek naar nieuwe bedrijfsmodellen. Het ondersteuningsproject 'Nieuwe perspectieven voor boeren' heeft 24 ondernemers geholpen om nieuwe (bedrijfs)plannen op te stellen. Alle middelen zijn besteed. Nieuwe groepen zijn binnen de Regio Deal niet meer mogelijk. De gemeente Meierijstad geeft een vervolg aan de aanpak en start een nieuwe groep voor agrarische ondernemers uit die gemeente.

"Het programma en het coachen tijdens het programma heeft mij zowel persoonlijk als zakelijk doen groeien. De opbouwende kritiek, reflectie, heeft me tot een sterk, mooi plan gebracht waarmee we zelfverzekerd naar buiten durven te treden. Programma is top, hoop dat nog veel ondernemers dit mogen ervaren."

*Aldus een van de deelnemers van het project Nieuwe Perspectieven voor boeren (de quote is anoniem aangeleverd)
[Lees hier het slotartikel.](#)*

Data voor publieke instellingen

Digitalisering zorgt ervoor dat steeds meer data beschikbaar komt. Dit biedt kansen; ook voor gemeenten om hun beleidskeuzes beter te onderbouwen. Het kielzogproject 'Inzet data voor voorzieningen' heeft een dashboard voor beleidsmakers ontwikkeld. Het project is hiermee afgerond. Het instrument wordt als eerste ingezet in de gemeente Maashorst.

“Om goed onderbouwde beleidskeuzes te maken, heb je data nodig. Overal is data beschikbaar. Maar hoe weet je welke data je nodig hebt voor wat je wilt weten en hoe kom je daar in het kader van de privacywetgeving op een veilige manier aan? Het begint met het stellen van de juiste vraag.”

*Juanita van der Hoek, programmamanager
Gemeente Maashorst, Inzet data voor vitale
voorzieningen
[Lees hier het artikel.](#)*

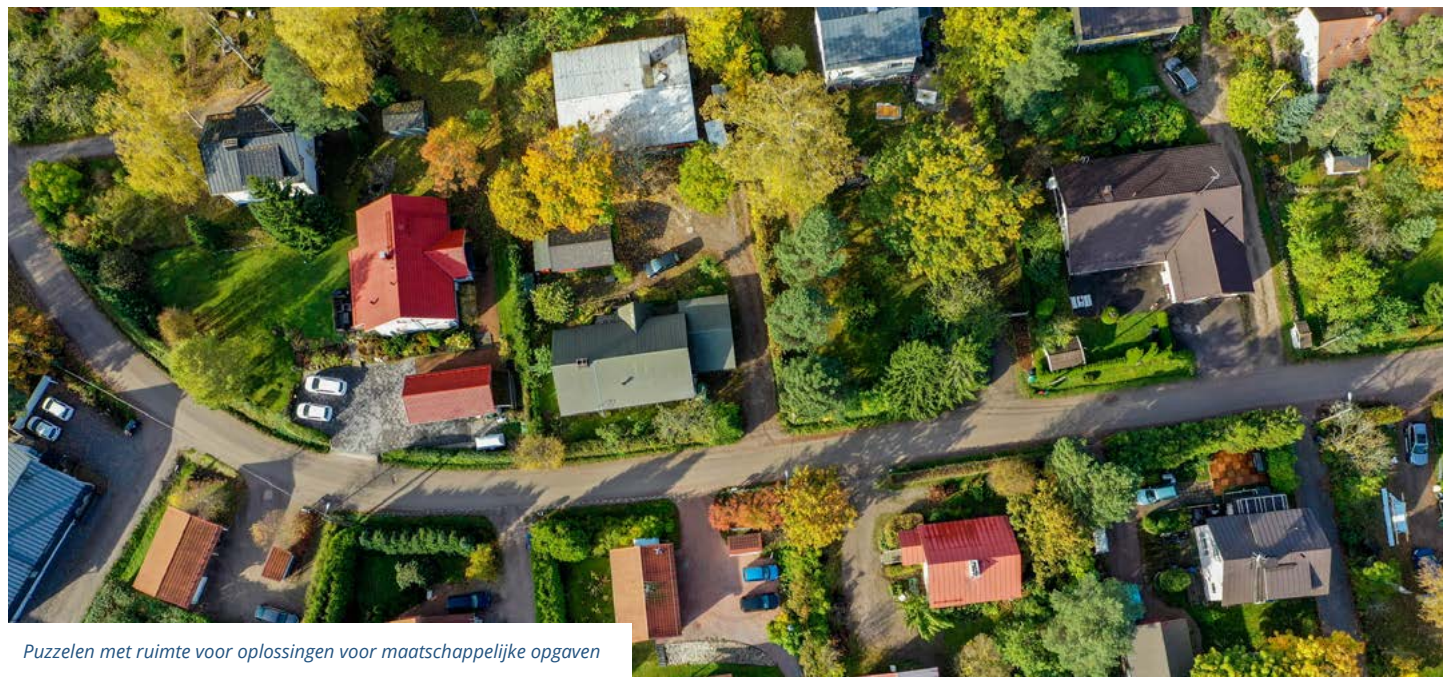
2.4 Pijler Fijn wonen: slim inrichten van de leefomgeving

Twee sleutelprojecten en één verbindingproject zijn onderdeel van deze pijler.

Gebiedsgerichte aanpak

Het landelijk gebied speelt een cruciale rol in de beantwoording van actuele maatschappelijke opgaven. In twee projecten wordt al veel ervaring opgedaan met een integrale gebiedsgerichte aanpak. Door recente ontwikkelingen blijkt dat zij hun tijd al vooruit waren. Het kabinet heeft namelijk besloten tot het Nationaal

Programma Landelijk Gebied (NPLG). Alle provincies hebben de opdracht gekregen om aan de slag te gaan met de uitwerking van de richtinggevendende doelen op het gebied van natuur, water en klimaat en een provinciaal gebiedsprogramma op te stellen. In Noord-Brabant leidt dat tot het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG). Het BPLG is weer een bouwsteen voor een breder ruimtelijk voorstel. In het ruimtelijk voorstel komen drie ontwikkelperspectieven bij elkaar: landelijk gebied, verstedelijking en klimaat en energie.

Puzzelen met ruimte voor oplossingen voor maatschappelijke opgaven

Filmpje over het project Stallenaanpak - vitalisering buitengebied

Zeventien gebieden met een complexe en uitdagende inrichtingsvraag zijn in kaart gebracht:

- Zeven gebieden vallen binnen het project 'Puzzelen met ruimte' en krijgen ondersteuning van een interdisciplinair koppelteam (waterschap, gemeenten en provincie) om zo goed mogelijk alle kansen van het gebied te benutten.

"We verwachten dat er tot 2035 een half miljoen vierkante meters aan stallen vrij gaat komen. Dat biedt veel kansen op het gebied van duurzaamheid. De discussie rond zonnenvelden, windmolens maar ook woningbouw in het buitengebied. Het zal maatwerk zijn, op perceeltjesniveau gaan kijken wat past."

Jan van Burgsteden, wethouder Meierijstad, bestuurlijk trekker Stallenaanpak

- Tien gebieden, waar agrariërs hun bedrijfsactiviteit beëindigen, horen bij het project 'Stallenaanpak - vitalisering buitengebied'. Van dit project is in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een filmpje gemaakt.

Opgedane kennis wordt met de provincie gedeeld. Beide projecten zoeken elkaar steeds vaker op om slimme verbindingen te maken en van elkaar te leren.

Kringlooplandbouw

De omslag naar kringlooplandbouw staat centraal in het sleutelproject 'AgroProeftuin de Peel'. Door de Regio Deal zijn er meer mogelijkheden om ondernemers hierbij te ondersteunen, onder andere door:

- inzet van de bijdrage- en subsidieregelingen aan 32 ondernemers;
- verschillende systeemveranderingsprojecten die zijn gestart;

- zestien experimenten die op de centrale proeflocatie (Middenpeelweg bij Zeeland) worden uitgevoerd;
- veel aandacht voor kennisdeling o.a. via vier verschillende themadagen 'Boeren met kennis'.

"Als het experiment (toepassen strokenteelt voor natuurlijke bestrijding) slaagt, dan is het de bedoeling om de methode breed uit te rollen vanwege het belang van dit onderzoek voor de akkerbouw in Nederland."

Ron Peters, akkerbouwer, actief op de proeflocatie
[Lees hier het artikel over het werkbezoek.](#)

Jaarlijkse Open Dag van AgroProeftuin de Peel

2.5 Pijler Anders werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne geven de transitie in de voedselketen een impuls, richting een duurzaam systeem van landbouw en voedselverwerking. Het thema voeding en gezondheid staat prominent op de agenda's van overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Drie innovatieve projecten, gericht op het bieden van toekomstperspectief voor ondernemers in de AgriFood sector en de cross-overs met een aanpak voor milieu- en klimaatvraagstukken, zijn in uitvoering. Twee haalbaarheidsonderzoeken in deze pijler zijn afgerond. Een sleutelproject is voortijdig gestopt.

AgriFoodInnovation organiseert bijeenkomst over Smart Farming Dierlijk

DB+ bezoekt proeflocatie AgroProeftuin de Peel

Systeminnovaties AgriFood

De Regio Deal maakt twee systemsprongen van het sleutelproject 'AgriFoodInnovation' versneld mogelijk, namelijk de digitale gewasketen en de slimme varkensketen. Het bedrijfsleven bracht hiervoor vier bijbehorende businesscases in. De ondernemers werken samen met kennisinstellingen aan toepassingen van de nieuwste technieken en methoden. Het aantal bedrijven dat bij de verschillende cases aansluit, groeit ieder kwartaal. Dit jaar starten minimaal twee nieuwe businesscases die binnen het programma zijn opgewerkt.

“Door te werken met een camera in de slachtlijn die de vetkwaliteit van het karkas meet, wordt gewerkt aan verbetering van de kwaliteit, wordt vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd, faalkosten gereduceerd en een stap gezet in het verduurzamen van de varkensketen.”

*Ronald Klont, R&D Vion Food Group, deelnemer Slimme varkensketen
[Lees hier het hele artikel.](#)*

Verspillingsvrije ketens van voedsel en voedselverpakkingen

Het tegengaan van voedselverspilling in de keten en bij de consument levert een belangrijke bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstelling. Noordoost-Brabant wil uitblinken en (inter)nationaal koploper zijn als het gaat om het realiseren van verspillingsvrije ketens van voedsel en voedselverpakkingen. Het sleutelproject 'Circular Food Center' voert heel succesvol verschillende activiteiten uit, gericht op ondernemers en in samenwerking met diverse kennisinstellingen. Meer dan 130 bedrijven zijn aangesloten bij Stichting Samen Tegen Voedselverspilling of het innovatieprogramma circulaire verpakkingen. De jaarlijkse 'Week tegen de voedselverspilling' is belangrijk om consumenten te bereiken.

Stichting Samen Tegen Voedselverspilling organiseert jaarlijks in september de Verspillingsvrije Week

"Opvallend aan het innovatieprogramma circulaire verpakkingen is de openheid waarmee partijen samenwerken. Met open vizier laten ondernemers zich uitdagen en inspireren. En van studenten hoor ik veelvuldig terug 'dat het overal zo makkelijk binnenkomen is.'"

Frank den Brok, wethouder Oss, bestuurlijk trekker innovatieprogramma circulaire verpakkingen

Duurzame bedrijventerreinen

We werken in de regio aan duurzame bedrijventerreinen. Het kansrijke project 'GreenTech Park Brabant' is hier een voorbeeld van. Het inrichten van een intensief voortraject met omwonenden, ondernemers en andere belanghebbenden lijkt zinvol. Er zijn veel minder zienswijzen ingediend dan gebruikelijk is in dit soort trajecten. Het verdere tijdspad is afhankelijk van de uitkomst van de stikstofdiscussie.

Eiwittransitie

Een belangrijk thema in de provinciale innovatieagenda Landbouw en Voedsel is de eiwittransitie. Het project 'Ontwikkelcentrum voor Duurzame dierlijke Eiwitten'

"Dankzij ODE hebben de samenwerkende partijen veel geleerd over elkaar, over de eiwittransitie en het belang van ketensamenwerking. Dat heeft ertoe geleid dat ze nu samen een netwerk rond duurzame dierlijke eiwitten starten."

Angela van der Sanden, Connecting Agri&Food, projectleider ODE

[Lees hier het hele artikel.](#)

Dag van de Duurzame Verpakking 2023

(ODE) heeft het haalbaarheidsonderzoek afgerond. Conclusie: er komt geen fysiek centrum maar wel een nieuw netwerk gericht op kennisontwikkeling over het verduurzamen van dierlijke eiwitten.

Mestverwaarding

Mest blijft een belangrijk vraagstuk. Het ondersteuningsproject 'Direct energie uit mest' is afgerond. De opgestelde kosten/batenanalyse maakt inzichtelijk dat er geen meerwaarde is van de speciale monovergister met ultrafilter van roestvrijstaal ten opzichte van een

gangbare monovergister. De proefopstelling is weggehaald. De kennis wordt toegepast bij nieuwe pilots en gedeeld op de website van het Nederlands Centrum Mestverwaarding.

Data en ondernemers

Door automatisering en digitalisering zijn steeds meer data beschikbaar. In het sleutelproject 'Datagedreven agrifoodregio' worden mkb-ondernemers geactiveerd om in hun eigen bedrijfsvoering met data aan de slag te gaan. De uitvoering van dit project verliep vanaf het

begin stroef. Er is in 2022 hard gewerkt om de data-klantreis voor de ondernemer gereed te krijgen. Dat bleek met alle betrokken partijen een lastige klus. Er is daarom besloten om dit project voortijdig te beëindigen. Wel is direct gestart met het verkennen welke onderdelen uit de oorspronkelijke projectfiche nog separaat zijn uit te voeren. Rond de zomer is hierover meer bekend.

Regio Deal samenwerken aan Brede Welvaart in Noordoost-Brabant

3. Brede welvaart

Evenals de twee voorgaande jaren laten we zien hoe onze regio scoort op de CBS regionale brede welvaartsmonitor 'nu' en 'later'. Zo hebben we de trends in beeld.

Elke regio heeft iets eigens en unieks. Ook in de manier waarop opgaven worden opgepakt en inwoners samen zorgen voor een leefbare regio met perspectief. Ze wonen, werken, recreëren en volgen er een opleiding. In een Regio Deal sluit het Rijk aan op die eigen kracht en specifieke opgaven. Rijk en regio werken zo samen aan een brede welvaart.

Bij brede welvaart gaat het niet alleen om het vergroten van de (materiële) welvaart, gemeten via de indicator bruto binnenlands product (bbp), maar vooral om het

welzijn en welbevinden van mensen. Het gaat om de kwaliteit van leven; wat mensen van waarde vinden. Dat wordt sterk bepaald door de directe leefomgeving.

Het in data duiden van de voortgang van onze Regio Deal is lastig. De drie pijlers van de Regio Deal zijn qua omvang te beperkt om een aantoonbaar effect te kunnen leveren. Dit geldt zowel voor de CBS-indicatoren (zie paragraaf 3.1) als de data uit de Staat van de Regio monitor (zie paragraaf 3.2).

Wat we wel kunnen waarnemen is dat de Regio Deal een vliegwiel is voor integrale aanpak van onze belangrijke regionale opgaven. De Regio Deal heeft ons bewuster gemaakt van het begrip 'brede welvaart'; niet

alleen van de betekenis ervan maar ook van het belang van meewegen van brede welvaart in besluitvormingsprocessen én de koppeling aan (mens)gerichte opgaven.

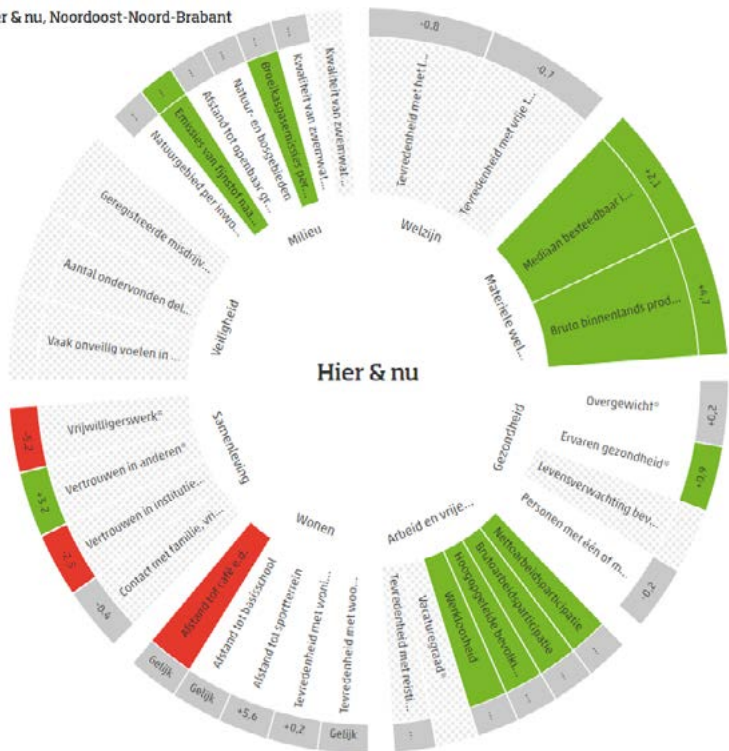
3.1 CBS Regionale Monitor Brede Welvaart

Deze voortgangsrapportage gebruiken we om inzicht te geven in hoe onze regio ervoor staat. Het CBS brengt sinds begin 2021 [de Brede Welvaartsmonitor](#) uit. De monitor draagt er onder andere aan bij dat we steeds meer een gezamenlijke taal gaan gebruiken voor het begrip brede welvaart. Het nodigt uit om bij besluiten niet alleen economische afwegingen te maken, maar nadrukkelijker ook rekening te houden met alle elementen die voor mensen waarde hebben.

De monitor wordt jaarlijks aangevuld en verbeterd. Brede welvaart is nog lang niet uitontwikkeld. Aan de hand van meer dan 40 indicatoren die inwoners van waarde vinden, geeft de monitor een breed en divers beeld van de staat en ontwikkeling van de regionale samenleving. De indicatoren zijn verdeeld over acht thema's: welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu. Per indicator wordt gekeken naar de positie van de regio ten opzichte van andere regio's.

Het beeld voor Noordoost-Brabant 'Hier & nu' en 'Later' op de acht thema's en indicatoren per januari 2023 staat op de volgende pagina.

Hier & nu, Noordoost-Noord-Brabant

Werksessie Regio Deal Noordoost Brabant tijdens bijeenkomst provincie over Brede welvaart

Brede Welvaart 'Hier & nu' betreft de persoonlijke kenmerken van mensen en de kwaliteit van de omgeving waarin zij leven. De binnenste ring van het wiel toont de trendmatige ontwikkeling in de jaren 2014 - 2021. We kleuren groen op:

- Materiële welvaart: 'mediaan besteedbaar inkomen' en 'bruto binnenlands product';
- Arbeid en vrije tijd: 'netto en bruto arbeidsparticipatie', 'hoopopgeleide bevolking' en 'werkloosheid';
- Milieu: 'emissie van fijnstof naar lucht' en 'broeikasgasemissies per inwoner'.

Minder positieve trend (rood) zit op het vlak van:

- Wonen: 'afstand tot café ed'.

In de regio zijn we in gesprek gegaan over deze indicator. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig. Is 'de afstand tot het café' verslechterd, omdat cafés zijn gesloten en/of is er meer gebouwd in buitenwijken,

waardoor de afstand tot het café is vergroot. Vanuit gezondheidsperspectief is het wellicht helemaal niet erg dat er minder cafés zijn.

We streven in onze regio daarbij niet altijd naar meer (groei), maar vooral naar beter. Het is belangrijk om onze brede welvaart voor de toekomst vast te houden.

De rand van het wiel geeft de ontwikkeling aan ten opzichte van het jaar ervoor.

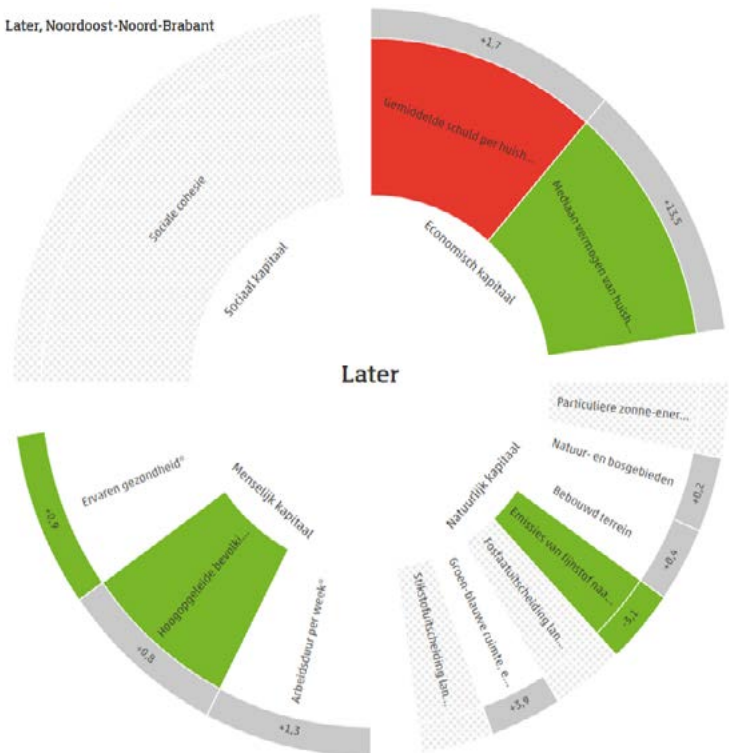
We veranderen positief op:

- Materiële welvaart: 'mediaan besteedbaar inkomen' en 'bruto binnenlands product';
- Gezondheid: 'ervaren gezondheid';
- Samenleving: 'vertrouwen in anderen';
- Milieu: 'emissie van fijnstof naar lucht'.

Vergeleken met vorig jaar is er afname (rood) van:

- Samenleving: 'vertrouwen in instituties' en 'vrijwilligerswerk'.

Later, Noordoost-Noord-Brabant

Brede Welvaart 'Later' betreft de hulpbronnen die volgende generaties nodig hebben om eenzelfde niveau van welvaart te kunnen bereiken als de huidige generatie. In de dimensie 'Later' heeft de regio Noord-oost-Brabant zich positief ontwikkeld op alle vormen van kapitaal waarop data beschikbaar zijn:

- Economisch kapitaal: 'mediaan vermogen van huishoudens';
- Natuurlijk kapitaal: 'particuliere zonne-energie' en 'fosfaatuitscheiding landbouw';
- Menselijk kapitaal: 'hoogopgeleide beroepsbevolking'.

Waar we extra aandacht voor moeten hebben, gelet op negatieve trends of ontwikkelingen ten opzichte van vorig jaar, zijn:

- Economisch kapitaal: 'gemiddelde schuld per huishouden'

Het is overigens een illusie dat alles in het groen komt. Keuzes hebben immers een effect op een andere indicator, of voor later of elders.

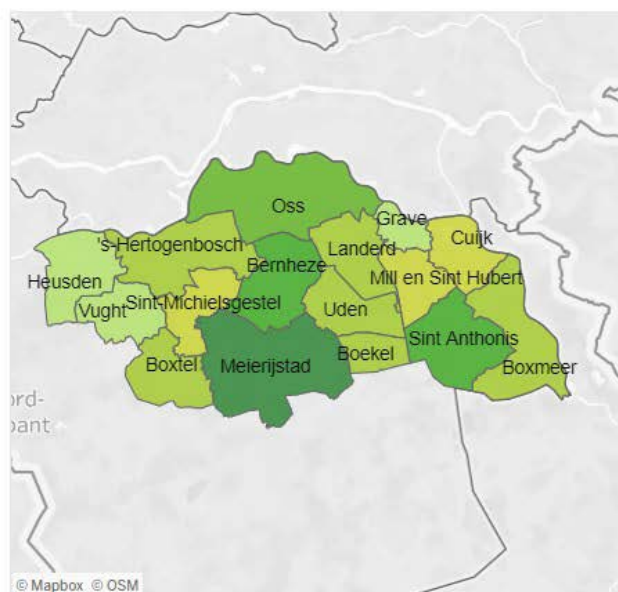
3.2 Staat van de Regio Noordoost-Brabant

Hoe scoort Noordoost-Brabant op het gebied van vitale leefomgeving, duurzame bereikbaarheid, aantrekkelijk vestigingsklimaat, behoud van talent en het ontwikkelen van de slimste en meest duurzame voedselketens? Dat is sinds 1 december 2022 te lezen in de '[Staat van de Regio Noordoost-Brabant](#)', de gezamenlijke monitor van RNOB en AgriFood Capital.

De Staat van de regio is een praktische 'peilstok' voor de regionale agenda's van RNOB en AgriFood Capital, die gericht zijn op het realiseren van een aantrekkelijke en veerkrachtige regio. Een regio waar het goed leven, wonen, ondernemen en werken is. De monitor geeft ook inzicht op gemeentelijk niveau. Het is hierdoor ook een beleidsinstrument voor de afzonderlijke gemeenten en de waterschappen.

Staatje van de regio

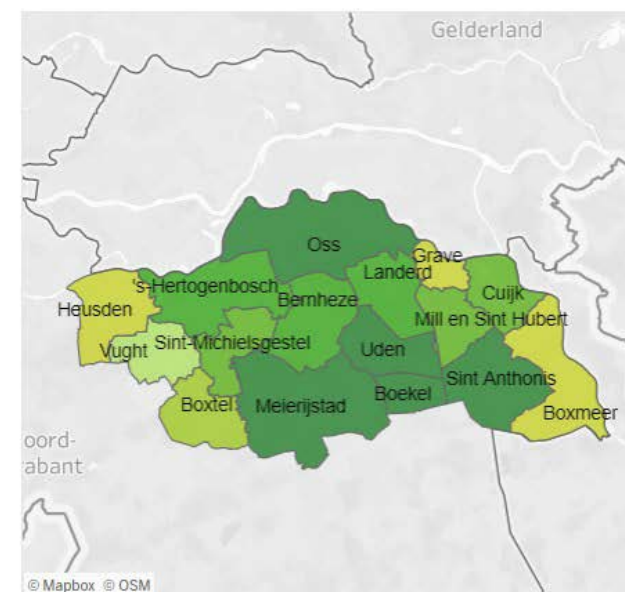
Indicatie leegstand vrijgekomen agrarische bebouwing 2012-2017

© Wageningen University & Research, 2019

Aantal m² < 10.000 10-20.000 20-30.000

Prognose maximale leegstand vrijgekomen agrarische bebouwing 2017-2030

© Wageningen University & Research, 2019

30-40.000 40-60.000 > 60.000

Programmateam en deel van de projectleiders huidige Regio Deal

3.3 Nieuwe Regio Deal Noordoost-Brabant

Het demissionaire Kabinet Rutte IV gaat door met het instrument Regio Deals om samen met regio's te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van leven, wonen en werken. Uit de rapportage blijkt dat wij goede resultaten bereiken. Met realiseren van onze ambitie en doelstellingen liggen we op koers. Na afronding van projecten gaat de samenwerking door. Er is veel enthousiasme en trots over de lopende deal. De regio wil graag weer een nieuwe, volgende deal met het Rijk

sluiten. Samen met alle partners bereiden we voor de eerstvolgende tranche (vijfde) een propositie voor die door het Rijk wordt opengesteld. Opgaven als landbouwtransitie, voedselzekerheid, gezondheid, arbeidsmarkt en kwaliteit van de leefomgeving vormden drie jaar geleden de vertrekpunten van onze Regio Deal. Thema's die vandaag de dag onverminderd actueel zijn, maar waar ook andere (rijks)programma's voor zijn.

De lopende Regio Deal heeft ons bewuster gemaakt van het begrip 'brede welvaart'; niet alleen van de betekenis ervan maar ook van het belang van het meewegen van brede welvaart in besluitvormingsprocessen én de koppeling aan (mens)gerichte opgaven. In onze volgende Regio Deal willen we daarom nog meer focussen op opgaven zoals leefbaarheid, gezondheid en sociale (on)gelijkheid. Ook hopen wij dat het nieuwe kabinet het instrument Regio Deals blijft inzetten, zodat we gezamenlijk goede resultaten op regionale maatschappelijke opgaven blijven behalen.

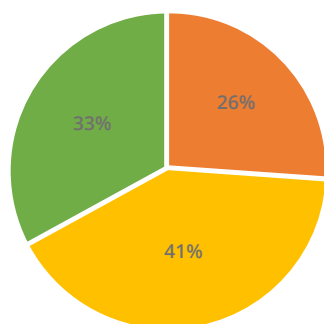
Informatiebijeenkomst volgende Regio Deal

4. Financiële realisatie

De Regio Deal geeft de regio Noordoost-Brabant een financiële impuls van bijna 40 miljoen euro, waarvan 10 miljoen van het Rijk. Onderstaande tabel geeft aan hoe deze Rijksmiddelen over de drie pijlers zijn verdeeld.

Overzicht bijdrage Rijk

■ Pijler Goed Leven ■ Pijler Fijn Wonen ■ Pijler Anders Werken

Bijna 18 miljoen komt van provincie Noord-Brabant en de 11 gemeenten en twee waterschappen (overige publieke cofinanciering) samen. Bijna 12 miljoen is afkomstig van overige partijen, zoals bijdragen van ondernemers.

Het volledige voorschot (€ 9.744.000) hebben we van het Rijk ontvangen; € 256.000 is gestort in het btw-compensatiefonds (BCF). Totaal een bedrag van 10 miljoen.

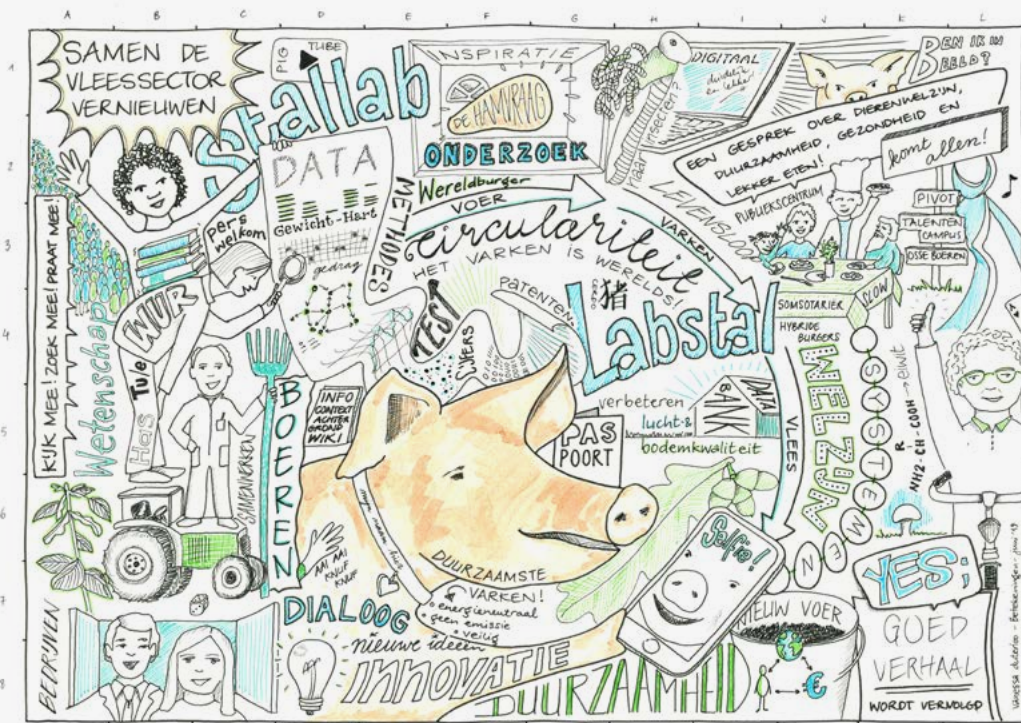
4.1 Realisatie juli 2020 - mei 2023

In onderstaand overzicht staan de gerealiseerde uitgaven tot en met april 2023 per pijler. Acht penvoerders leggen gelden door aan deelprojecten. Dit overzicht sluit niet volledig aan op de SiSa verantwoording, omdat daar alleen de daadwerkelijke bestedingen (van zowel de penvoerders als organisaties die doorgelegde gelden hebben ontvangen) in worden vastgelegd en

gecontroleerd. SiSa is de formele, financiële verantwoording van de kassier aan het Rijk. Jaarlijks controleert een eigen accountant van de project-uitvoerders de gemaakte kosten. Deze gecontroleerde uitgaven worden aan de kassier verstrekt. De kassier verzamelt en verstuurt de SiSa Overzicht bijdrage Rijk Regio Deal in jaar T+1 op uiterlijk 15 juli aan het Rijk.

Figuur 2: Realisatie per pijler

		Projecten pijler goed leven	Projecten pijler fijn wonen	Projecten pijler anders werken	Livingskosten	Totaal
Bijdrage Rijk Regio Deal	Volgens begroting	€ 2.555.000	€ 3.950.000	€ 3.195.000	/ 300.000	€ 10.000.000
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 1.423.138 56%	€ 1.920.307 49%	€ 1.500.977 47%	/ 180.260 60%	€ 5.024.682 50%
Bijdrage gemeenten en waterschappen	Volgens begroting	€ 5.480.500	€ 3.490.000	€ 645.000	/ 240.000	€ 9.855.500
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 4.299.340 78%	€ 1.202.528 34%	€ 1.017.658 158%	/ 180.000 75%	€ 6.699.526 68%
Provincie Noord-Brabant	Volgens begroting	€ 1.720.000	€ 1.550.000	€ 5.335.000	/ 100.000	€ 8.705.000
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 1.244.694 72%	€ 745.826 48%	€ 2.230.404 42%	/ 75.000 75%	€ 4.295.923 49%
Overige Financiering	Volgens begroting	€ 322.500	€ 900.000	€ 10.492.531		€ 11.715.031
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 142.844 44%	€ 531.684 59%	€ 5.634.806 54%		€ 6.309.334 54%
Totaal exclusief overige financiering	Volgens begroting	€ 9.755.500	€ 8.990.000	€ 9.175.000	/ 640.000	€ 28.560.500
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 6.967.171 71%	€ 3.868.661 43%	€ 4.749.039 52%	/ 435.260 68%	€ 16.020.132 56%
Totaal inclusief overige financiering	Volgens begroting	€ 10.078.000	€ 9.890.000	€ 19.667.531	/ 640.000	€ 40.275.531
	Realisatie t/m 4-2023 % gerealiseerd	€ 7.110.015 71%	€ 4.400.345 44%	€ 10.383.845 53%	/ 435.260 68%	€ 22.329.466 55%
Totaal gerealiseerde publieke cofinanciering						€ 10.995.450
Percentage van begrote publieke cofinanciering						59%
Percentage van benodigde publieke cofinanciering						110%

Een Impressie van ODE bij de aanvang van het project

De inhoudelijke verantwoording is beschreven in hoofdstuk 2. De bereikte resultaten zijn in verhouding met de uitgaven. Er zijn na dit meetmoment nog twintig maanden voor uitvoering en realisatie van de kosten. Van de totale begroting is 55% gerealiseerd.

De pijler 'Fijn wonen' loopt iets achter op de andere twee pijlers. Uitgaven voor deze pijler zijn later voorzien. Alle drie projecten in deze pijler gebruiken de maximale looptijd tot en met december 2024. Er dient minimaal 10 miljoen uit eigen publieke middelen uit de regio te worden geïnvesteerd in de Regio Deal. Daar is nu al 110% van gerealiseerd. De realisatie van de gelden van gemeenten en waterschappen (68%) zijn in koers met de begroting. De provinciale middelen lopen iets achter (49%). Dit is mede het gevolg van

het vertraagde proces van beschikken, de keuze van het project 'Puzzelen met ruimte' om de provinciale bijdrage in 2023 in te zetten en de afgifte van de tweede lening door de provincie voor het project 'AgriFood Innovation'.

4.2 Doorkijk en herbestemming

Met alle lopende projecten is, intensiever dan bij eerdere voortgangsgesprekken, gesproken over de verwachte bestedingen tot en met einde projectdatum. Het doel was om vroegtijdig inzicht te verkrijgen of er al middelen binnen een pijler zijn te herbestemmen. Het bleek lastig om twintig maanden vooruit te kijken.

In het najaar staat het onderwerp daarom opnieuw geagendeerd. De intensievere monitoring blijven we doen. Alle projecten verwachten nu hun begroting (rijksmiddelen, publieke- en overige cofinanciering) te gaan realiseren.

Vijf projecten zijn beëindigd en één project is voortijdig gestopt. Dat betekent dat binnen de pijler Anders Werken er ruim vijf ton aan rijksmiddelen is vrijgevallen. Middelen kunnen alleen binnen een pijler worden herbestemd. Het DB+ heeft op 5 juli 2023 besloten om de middelen als volgt te herbestemmen:

- Herbestemming van € 275.200 naar het Regio Deal project Circular Food Center, zodat ook in 2024 activiteiten kunnen worden uitgevoerd en gemeente Oss wordt gecompenseerd voor btw (project 14).

Het restant van de middelen wordt voorlopig gereserveerd:

- voor het vervolg van de pilot 'Direct energie uit Mest' (project 16) voor een nieuwe proefopzet over het effect van algen op emissiereductie in de melkveehouderij.
- om mkb'ers te bereiken vanuit een bedrijfskundig ondernemersperspectief en hen te ondersteunen bij het vergroten van databewustzijn en -activiteiten. Deze aanpak sluit aan bij de doelstelling van het oorspronkelijke project 'Datagedreven AgriFood Regio' (project 17).

Na de zomer liggen hiervoor twee uitgewerkte projectplannen klaar.

4.3 Termijnbetalingen en beschikkingen

Twee keer per jaar ontvangen de penvoeders een termijnbetaling. Penvoeders die btw kunnen compenseren, krijgen op voorhand minder geld en moeten de btw zelf terughalen uit het btw-compensatiefonds (BCF).

De kassier stelt voor de vijf projecten die zijn afgerond een beschikking op en vordert op basis van de financiële realisatie eventueel te veel ontvangen subsidie terug. Het betreft nog geen definitieve afrekening met de projecten, dat kan pas wanneer de hele Regio Deal in juli 2026 via de laatste SiSa is verantwoord. Als in de aangeleverde SiSa over het jaar 2023 een lagere realisatie is opgenomen, leidt dat tot een extra terugvordering. De SiSa's over het jaar 2023 worden uiterlijk 1 september 2024 bij de kassier ingediend. De kassier

De eerste Regio Deal projecten zijn afgerond

Presentatie over aanpak ondermijning in Noordoost-Brabant aan DG Ondermijning Annemieke van Dam

gaat met de penvoerder van het project 'Datagedreven AgriFood Regio' een vaststellingsovereenkomst sluiten zodra de accountantsverklaringen zijn ontvangen.

Er zijn nog 11 lopende projecten. Drie projecten hebben al een volledig voorschot ontvangen. Vier projecten ontvangen een volgende termijnbetaling. Van de overige projecten wordt de termijnbetaling een periode opgeschort. Een voorschot wordt toegekend

als aangetoond is dat er middelen voor een volgende periode nodig zijn.

Van het project AgriFoodInnovation zijn nog niet alle cofinancieringsverklaringen ontvangen. Dat betreft een provinciale lening. De ondernemer (leadpartner in het project) en provincie zijn hierover nog steeds in gesprek. De verwachting is dat Gedeputeerde Staten hier na de zomer een besluit over zal nemen.

Werkbezoek van programmteam Regio Deal Noordoost Brabant aan een afvaardiging van verschillende ministeries bij Ministerie van BZK.

5. Organisatie en communicatie

Een klein, slagvaardig programmteam, communicatieadviseur (4 uur per week), kassier (13 uur per week), programmasecretaris (8 uur per week) en programma-manager (24 uur per week), is beschikbaar voor de coördinatie, monitoring en verantwoording van het gehele programma en het voorbereiden van de besluitvorming door de bestuurders van het DB+.

5.1 Publiciteit en communicatie

De partners van de Regio Deal zijn verantwoordelijk voor de communicatie over de projecten waar ze aan werken en voor het informeren van hun achterban. Hiervoor heeft de programmaorganisatie een

communicatieplan gemaakt en een communicatietoolkit beschikbaar gesteld. Op de website van RNOB, de penvoerder van de Regio Deal, is een speciale webpagina gemaakt met bijzonderheden over de Regio Deal.

- In de maandelijkse digitale nieuwsbrief van RNOB worden mijlpalen, nieuwtjes en aankondigingen over de Regio Deal gedeeld. De activiteiten groeien iedere maand.
- We hebben een [jaaroverzicht 2022](#), een boekje en vijf filmpjes gemaakt.
- Op 14 februari 2020, Valentijnsdag, ontvingen we het nieuws dat het Rijk een Regio Deal met onze regio wilde sluiten.
- Eén jaar later maakten we een animatie over één jaar samen.

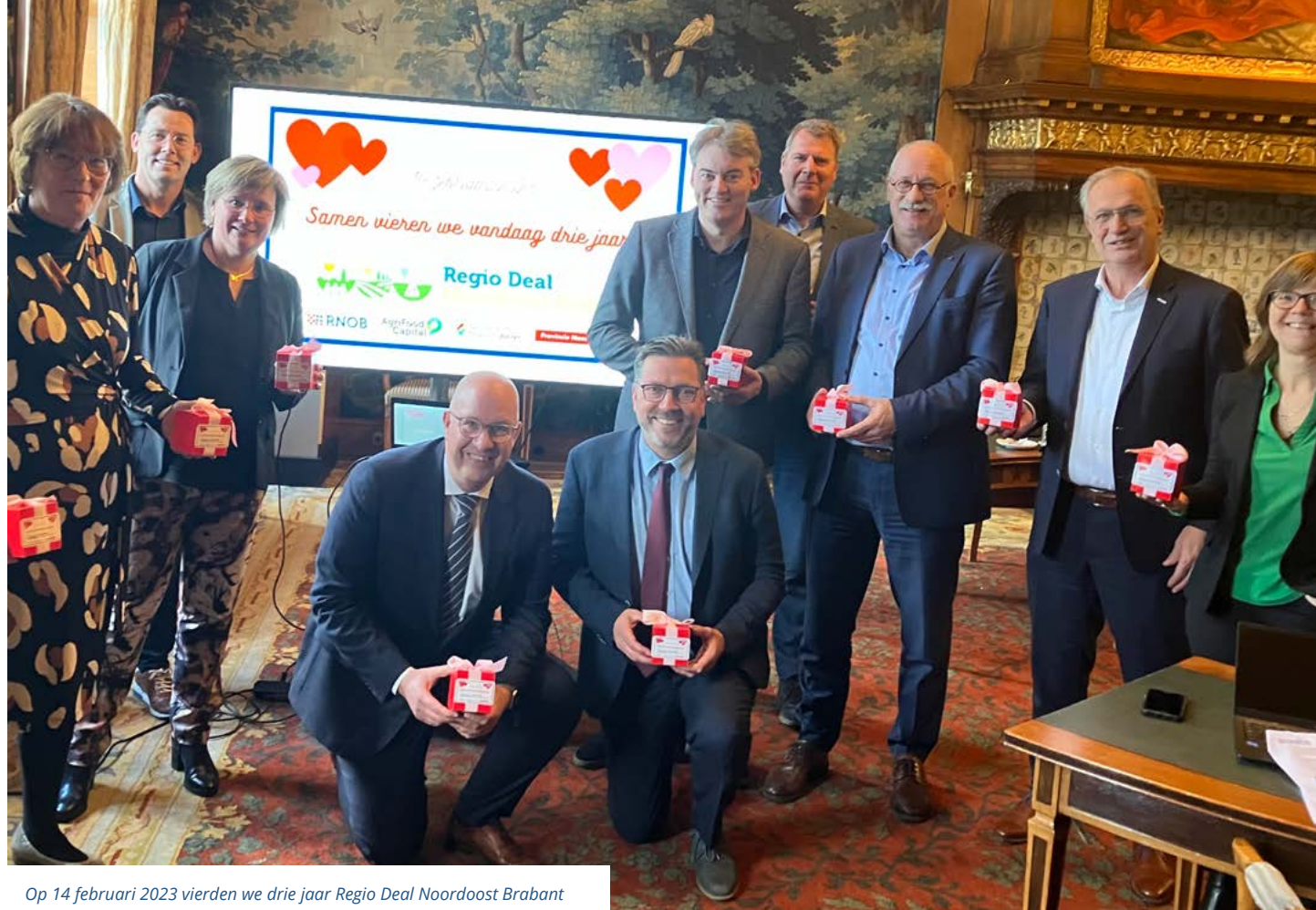
- Op 14 februari 2022 kwam de secretaris-generaal van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Jan-Kees Goet op bezoek.
- Dit jaar gingen we op 14 februari op bezoek bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de middag hadden we een interessante uitwisseling met de betrokkenen van Regio Deal Den Haag Zuid West.
- Wij delen landelijk onze ervaringen via www.elkeregiotelt.nl en de nieuwsbrief.
- Voor de Regio Deal dagen is een film gemaakt van één van onze Regio Deal projecten. Het filmpje is tijdens het plenaire deel getoond en toegelicht op 3 oktober 2022 in Tilburg.
- We verzorgden op 12 april 2023 een workshop 'Samenwerken rond duurzaamheid' tijdens de landelijke inspiratiedag voor regio's die een nieuwe deal met het Rijk gaan sluiten.

Werkbezoek Regio Deal Noordoost Brabant aan Regio Deal Den Haag Zuidwest

5.2 Programmaorganisatie

Het Regio Deal programma is volop in uitvoering. Twee keer per jaar wordt, samen met de provincie, een voortgangsmonitor uitgevoerd. De resultaten worden, na bestuurlijke vaststelling in het zogenoemde DB+, het

Op 14 februari 2023 vierden we drie jaar Regio Deal Noordoost Brabant

bestuurlijk overleg van partners uit de Regio (RNOB, AgriFood Capital, Noordoost Brabant Werkt en provincie), gepresenteerd. Leerervaringen, die zowel de 17 projecten als de programmaorganisatie opdoet, worden besproken en gedeeld.

We organiseren diverse bijeenkomsten en zijn aanwezig bij overleggen om de projectleiders, bestuurders, gemeenteraadsleden en ambtenaren te informeren over de Regio Deal en slimme verbindingen te leggen.

AgroBOTS
321 followers
8mo · [Follow](#)

Bioekensweek 2023 > Na afloop van het symposium 'Biologisch in Brabant' ontving gedeputeerde **Elië Lemkes-Straver (Provincie Noord-Brabant)** van **Tim Kreukniet (Traboty)** en verschillende robotmakers in de bio landbouw zoal **Pixelfarming Robotics, Odd.Bot - "Robotics for a Sustainable Future"**, **AIGRO & FieldWorkers** een manifest. Hierin worden hightech bedrijven en alle betrokken partijen uitgenodigd om meer inzet van Nederlandse hightech techniek mogelijk te maken voor biologische landbouw zodat de Nederlandse landbouw ook echt kan opereren binnen de grenzen van de natuur en dat biologisch eten betaalbaar blijft.

#biologisch #landbouw #hightech

[See translation](#)

Programmebureau Leerbaarheid
21 maart 2023

Presentatie dorpsontwikkelingsplan Vierlingsbeek-Groeningen

336 weergaven

Op woensdagavond 15 maart heeft initiatiefgroep VIVA Groeningen-Vierlingsbeek de uitkomsten van de 1e fase van het dorpsontwikkelingsplan gepresenteerd. Er waren honderden belangstellenden aanwezig. In 10 maanden tijd is door veel betrokken inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties hard gewerkt aan een dynamisch dorpsontwikkelingsplan. Met als doel: samen bouwen aan meer vitaliteit en leefbaarheid.

AgriFood Capital
@AgriFoodCapital

Mkb-ondernemers in **#NoordoostBrabant** opgelet: wil je data onderdeel maken van je bedrijfsvoering maar je weet niet hoe? De datacoaches van **#DrivenbyData** staan voor je klaar **#subsidie @jadatascience #datavaardig #AgriFoodCapital #regiodealnob #elkeregietelt bit.ly/3Pmqfjy**

6:26 p.m. · 13 dec. 2022

AgriFood Capital
@AgriFoodCapital

Robot One van **@Pixelfarming** steelt de show tijdens de NL **#handelsmissie** in **#Canada**! Pixelfarming is leadpartner van de businesscase **Autonome Akker** van **@AgriFoodInnovation**. De doortontwikkeling van de robot wordt mede mogelijk gemaakt door **#regiodealnob #elkeregietelt**.

5:34 a.m. · 24 apr. 2023 · 389 Weergaven

Steun voor Brabants initiatief om boeren te beschermen tegen ondermijning

Nieuws NOORD-BRABANT GEBIED VAN DEN BEEK 1980/01/19/2023

Een initiatief om boeren beter te beschermen tegen drugsdelinquenten en ondermijning krijgt landelijke navolging. Initiatiefnemers zijn ZLTO, regio Noordoost-Brabant, politie, Openbaar Ministerie en de gemeenten Bernebeek, Beek en Meierijstad.

© William Hoogteyling

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Elke regio telt > Actueel > Nieuws >

Een inspirerende kennisuitwisseling tussen Regio Deal Den Haag Zuidwest en Regio Deal Noordoost Brabant

Nieuwsbericht | 14-04-2023 | 10:59

In het kader van regionale samenwerking en het delen van kennis en ervaringen tussen verschillende Regio Deals in Nederland, heeft het team van Regio Deal Noordoost Brabant het team van Regio Deal Den Haag Zuidwest op 14 februari bezocht. Hoewel beide regio's andere thematische uitdagingen kennen, werden ervaringen en best practices uitgewisseld.

SPARK Campus
@SPARK_Campus

Afgelopen donderdag reikte trotse wethouder certificaten uit aan de deelnemers van Traject Technische Oriëntatie, dat in teken van duurzaamheid stond **@RalphGeers @shertogenbosch @RNOB_regio** Samen maken we verschil om arbeidsmarkt in de regio te versterken **@Brabant #anderswerken**

3:03 p.m. · 19 dec. 2022 · 569 Weergaven

Circular Food Center-cluster werkt aan efficiëntere broodketen tegen voedselverspilling

6 juli 2022 · Redactie Bakers in bedrijf

René Peerenboom
@RenePeerenboom

Samenwerken aan Brede Welvaart in de praktijk via de **#regiodealNOB**. **@guidoroelofs** geeft toelicht op project **@leefbare_dorpen** Door **@dorethevdAker @Brabant** en **@KarinvanMeer1 @RNOB_regio** wordt de kracht van samenwerking voor Brede Welvaart toegelicht.

4:06 p.m. · 9 nov. 2022

Regio Deal in uitvoering

1Werkcentrum
463 followers
6mo · [Follow](#)

Wie hebben nu toch de krachten gebundeld en zorgen ervoor dat jij 1 aanspreekpunt hebt voor al je vragen over werk, opleiding en personeel? 24 organisaties en instanties in Noordoost-Brabant die allemaal iets te maken hebben met werk 🙌

#noordoostbrabant #werkgever #werkzoekenden #1werkcentrum #opleiden

[See translation](#)

1werkcentrum.nl

Experimenteren met gewassen van de toekomst

ACTIEVENIS 19 DECEMBER 2022

Onder de rook van de vliegbus Volkel ligt de proefocatie van AgroProeftuin de Peel. Hier werken pioniers in de landbouw aan een duurzame, toekomstgerichte agrarische productie met focus op kringlooplandbouw. Gewassen en teeltmethoden die in Nederland nog in de kinderschoenen staan. Een drietelk over voedergewassen voor de melkveehouderij.

RNOB

over regio | programma's | zo doen we dat | publicaties | over ons | [G](#)

Keukenkijzers zet de deuren open

11 maart 2023

Bij kinderen, enthousiaste leerkrachten, bevlogen leraren en gedreven vrijwilligers. En een sterke financiële steun voor schoolkijzers, het nieuwe voedseleducatieprogramma voor leerlingen uit groep 3 t/m 8 van de basisschool. Dat zijn de resultaten van de pilot van Keukenkijzers uit 2022 waar zeven groepen van basisscholen uit vijf gemeenten aan deelnamen.

6. De Regio Deal Noordoost Brabant, dat doen we samen

Inwoners • werkgevers • werkgeversorganisaties • bewonerscollectieven • boeren • tuinders • hightech bedrijven • maakindustrie • basisscholen • horecabedrijven • supermarkten • horecaleveranciers • voedselverwerkende bedrijven • natuureducatiecentra • milieuorganisaties • agrarische collectieven • studenten • vervoersbedrijven • dataspecialisten • Platform Driven by Data • ICT-dienstverleners • advies- en onderzoeksinstellingen • voortgezet onderwijs • docenten • lectoren • ambassadeurs Keep on Learning • maatschappelijke organisaties • lokale en regionale samenwerkingsplatforms • verpakkingsbedrijven • SPARK Makers Zone • HAS Green academy • TU/e • Wageningen UR • Avans Hogeschool • Jheronimus Academy of Data Science (JADS) • KW1C • Yuverta • praktijkonderwijs • werk- en ontwikkelbedrijven • vakbonden • Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant • Stichting Samen Tegen Voedselverspilling • FoodNL • ZET • gemeente Bernheze • gemeente Boekel • gemeente Boxtel • gemeente 's-Hertogenbosch • gemeente Heusden • gemeente Land van Cuijk • gemeente Maashorst • gemeente Meierijstad • gemeente Oss • gemeente Sint-Michielsgestel • gemeente Vught • waterschap Aa en Maas • waterschap De Dommel • RNOB • AgriFood Capital • Noordoost Brabant Werkt • OndernemersLift+ • provincie Noord-Brabant • Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit • Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties • Ministerie van Economische Zaken en Klimaat • Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat • Ministerie van Justitie en Veiligheid • Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bijlage 1

Voortgang inhoud, financiën en looptijd projecten

Leeswijzer: Voortgang op de 17 Regio Deal projecten (inhoud, financiën, looptijd).

Stoplichtmonitor Regio Dealprojecten 2020-2024

Regio Deal projecten	Begroting Startdatum	Rijksbijdrage Einddatum	Rapportages					Eindrapportage
			2 jul20-mei21	3 jul20-nov21	4 jul20-mei22	5 jul20-nov22	6 jul20-mei23	
Project 1: Leefbaarheid in de dorpen								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	4.793.000	1.000.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-10-2020	31-12-2024						borging
Project 2: Transformatie centra steden								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	200.000	75.000						financiële realisatie
looptijd en planning	1-7-2021 ¹	31-12-2024 ²						borging
Project 3: Voorzieningen voor internationale werknemers								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	200.000	0						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	31-03-2023 ³						borging
Project 4: Inzet data voor vitale voorzieningen								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	60.000	0						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	31-12-2022						borging
Project 5: Voedseleducatie								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	450.000	150.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	31-12-2024						borging
Project 6: Klaar voor de banen van nu en de toekomst								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	3.650.000	1.000.000						financiële realisatie
looptijd en planning	10-07-2020	31-12-2023						borging
Project 7: SPARK Makers zone								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	545.000	200.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	30-09-2023						borging
Project 8: Nieuwe perspectieven voor boeren								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	180.000	130.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	01-04-2023						borging
Project 9: Puzzelen met ruimte in het buitengebied								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	4.250.000	1.650.000						financiële realisatie
looptijd en planning	1-1-2021 ¹	31-12-2024 ²						borging
Project 10: Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	2.600.000	1.300.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-09-2020	31-12-2024						borging
Project 11: AgroProeftuin De Peel								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	3.040.000	1.000.000						financiële realisatie
looptijd en planning	10-07-2020	31-12-2024						borging

¹ Aangepaste startdatum

² Aangepaste einddatum

³ Project is voortijdig gestopt ⁴ Gewijzigde systematiek codering financiële voortgang aangepast (vanaf rapportage

4) om beter inzicht te krijgen of een project middelen overhoudt (om te herbestemmen)

Regio Deal projecten	Begroting Startdatum	Rijksbijdrage Einddatum	Rapportages					Eindrapportage
			2 jul20-mei21	3 jul20-nov21	4 jul20-mei22	5 jul20-nov22	6 jul20-mei23	
Project 12: AgriFood Innovation								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	11.770.000	1.350.000						financiële realisatie
looptijd en planning	10-07-2020	31-12-2024 ⁴						borging
Project 13: ODE								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	400.000	100.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-10-2020	31-12-2022						borging
Project 14: Circular Food Center								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	4.850.000	870.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-10-2020	31-12-2024 ⁴						borging
Project 15: Greentech Park Brabant								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	250.000	100.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-08-2020	1-10-2023 ³						borging
Project 16: Direct energie uit mest								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	355.000	75.000						financiële realisatie
looptijd en planning	10-07-2020	31-03-2023 ³						borging
Project 17: Datagedreven Agrifoodregio								
inhoudelijke voortgang								doelstelling en resultaat
financiële voortgang	2.062.531	700.000						financiële realisatie
looptijd en planning	01-07-2020	01-09-2023 ³						borging

¹ Aangepaste startdatum

² Aangepaste einddatum

³ Project is voortijdig gestopt

⁴ Gewijzigde systematiek codering financiële voortgang aangepast (vanaf rapportage 4) om beter inzicht te krijgen of een project middelen overhoudt (om te herbestemmen)

Bijlage 2

Voortgang per pijler per project

Leeswijzer: De stand van zaken is weergegeven per 30 april 2023.

Per project wordt in de tabel aangegeven of het project op koers ligt voor de beoogde eindresultaten.

In de volgende rij volgt de begroting met tussen haakjes het bedrag dat uit de rijksbijdrage komt:

- Groen geeft aan of de rijksbijdrage benut gaat worden.
- Oranje betekent een mogelijke onderbesteding van de subsidie.
- Rood geeft in deze monitor aan dat er rijksmiddelen overblijven die door het DB+ herbestemd kunnen worden.

In de laatste regel van elke tabel staat de looptijd met daarbij in kleur de verwachting of de planning wordt gehaald:

- Groen is op koers met de meest actuele looptijd.
- Oranje betekent dat de looptijd wordt verlengd en/of dat de activiteiten achterlopen op de planning.
- Rood betekent een grote achterstand.

Resultaten en bevindingen op de drie onderdelen staan in de laatste kolom. Als er tussen het meetmoment (30 april 2023) en het opleveren van deze bijlage bij de tussenrapportage op 14 juli 2023 nog nieuwe ontwikkelingen zijn, zijn deze in een voetnoot opgenomen.

GOED LEVEN

Verbeteren van het blijfklimaat

- We werken samen met 'streekholders' aan het behoud en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van steden, dorpen en het platteland. We houden goede voorzieningen op peil. Samen met het MKB en het onderwijs zetten we in op ontwikkelmogelijkheden en perspectieven op werk voor alle inwoners voor nu en in de toekomst. Met de juiste faciliteiten blijft het talent en daarmee bedrijvigheid voor de regio behouden.

1. Leefbaarheid in de dorpen

Doelen

Ontwikkelen en uitvoeren van plannen om kleine kernen aantrekkelijk te houden om er te blijven wonen.

Er zijn 4 ontwikkellijnen:

1. Dorpen werken samen aan vijf samenwerkingsinitiatieven.
2. Initiatiefrijk dorp. Versnelling en zichtbaarheid van vijf dorpsinitiatieven (kernendemocratie).
3. Gemeente neemt initiatief. Concrete plannen voor ieder dorp in gemeente Sint Anthonis.
4. Verbindende en overkoepelende activiteiten.

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Dit programma maakt het mogelijk om projecten voor en/of door inwoners uit te voeren. Nog een paar projecten zijn in voorbereiding, waarover de stuurgroep in juni 2023 een besluit neemt. In september 2023 is de allerlaatste mogelijkheid om nog een projectvoorstel te laten goedkeuren.

In de ontwikkellijn 'Dorpen werken samen':

- 'De Food Tour langs 33 kernen in het Land van Cuijk' is afgerond.
- 'De eerste 1000 dagen van een kind' is in uitvoering. Het goed bereiken van de doelgroep blijft een uitdaging.
- Het project 'Gebiedsorganisatie en gebiedsfonds Heusden' is volop in uitvoering met een kopgroep van Heusdense initiatiefnemers en ondersteuning van Zet.
- Het project 'dorps- en wijkplannen Escharen, Gassel, Grave en Velp' als vervolg op de kernenCV's heeft een eerste analyse en plattegronden gepresenteerd.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		In de ontwikkellijn 'Initiatiefrijk dorp': ■ Van de 33 kernen van het Land van Cuijk is een Kernencv opgesteld. Het project is in oktober 2022 afgerond. In de verschillende kernen wordt nu gewerkt aan plannen. ■ De Stichting Eigen Kweek uit Langenboom is voortvarend aan de slag met de realisatie van randvoorwaarden in de sociale structuur van het dorp. ■ 'Bruisende Brinkkiosk' in Sint Anthonis is geopend en hiermee afgerond. Leerervaringen met de programmering zijn verwerkt in het programma voor 2023. ■ De wijkraad Grave West heeft goedkeuring ontvangen voor een plan om een bestaand gebouw om te vormen tot een multifunctionele accommodatie. ■ De Dorpsraad Velp heeft een bijdrage ontvangen voor een haalbaarheids-onderzoek voor verplaatsing van de gemeenschapsaccommodatie en invulling van kerk en omgeving. ■ Ook in Wilbertoord leeft de vraag bij inwoners hoe het hart van het dorp leefbaar gehouden kan worden en welke rol het kerkgebouw hierbij kan spelen. Een bijdrage is aan dit bewonersinitiatief toegekend. ■ De inwoners van Vierlingsbeek-Groeningen hebben hun dorpsplan in maart gepresenteerd met daarin ook een aantal concrete activiteiten die in uitvoering zijn. ■ Twee inwoners uit de kern Boskant ontvangen ondersteuning voor het proces om tot een dorpspark te komen. ■ Inwoners van Schaijk ontvangen ondersteuning om met partners uit het dorp te komen tot gezamenlijke invulling van Phoenix 2.0 (gemeenschapshuis). ■ Het netwerk van zorgcoöperaties in Noordoost-Brabant wordt versterkt door het organiseren van een bijeenkomst op 31 mei 2023.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		■ Vereniging Kleine kernen wil gemeenten, bewonersinitiatieven en dorps- en wijkraden beter kennis laten maken met een dorpsondersteuner. In de ontwikkellijn 'Gemeente neemt initiatief': ■ In ieder dorp van de voormalige gemeente Sint Anthonis zijn concrete plannen in uitvoering. ■ Een procesbegeleider is aangesteld in Cuijk voor gerichte ondersteuning van 17 initiatieven van inwoners. Zes zijn inmiddels afgerond. Eén is voortijdig gestopt. De andere tien zijn nog in uitvoering. ■ De gemeente Maashorst heeft samen met inwoners voor alle kernen concept Kernencv's gereed. De vierde lijn bevat verbindende en overkoepelende activiteiten: ■ Leefbaarheidsmonitor Meierijstad is in het najaar 2022 voor de tweede keer opgesteld. De vorige monitor is samen met wijkatlas Heusden gedeeld in de regio. ■ 'Vitaliteitsscan wijk- en gemeenschapshuizen van de gemeente Meierijstad' is ontwikkeld en uitgevoerd. ■ Een student Bestuurskunde heeft onderzoek afgerond naar de processen voor bewonersparticipatie in de twee gemeenten Sint Anthonis en Cuijk. ■ Een andere student, Economische Geografie, heeft bewonersparticipatie in de vier deelnemende gemeenten (Land van Cuijk, Meierijstad, Maashorst en Heusden) onderzocht. ■ Kennisdeling en verbindende activiteiten vinden plaats via o.a. platform Leefbaarheid in de dorpen, eigen nieuwsbrief, nieuwsbrief RNOB, Facebook Community Leefbaarheid in de dorpen en LinkedIn Community Leefbaarheid in de dorpen en een leertraject van diverse kennissessies (7). Op 3 oktober was het leefbaarheidsfestival met ruim 100 mensen. Vereniging Kleine Kernen en ZET zijn actief betrokken.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
€ 4.793.000 (€ 1.000.000)		Veel kleinere subsidies worden toegekend. Er is extra aandacht gegeven om dit financieel goed in te richten. In september 2023 is er meer duidelijkheid of de begroting wordt gerealiseerd of dat er middelen overblijven. Dit komt terug in de DB+ vergadering van november 2023. De inschatting nu is volledige realisatie. Termijn betaling wordt opgeschort.
01-10-2020 t/m 31-12-2024		Aanvraag voor verlenging tot eind 2024 is bij de provincie ingediend. De gemeente wacht nog op een reactie.

2. Transformatie centra steden

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Delen van kennis en lokale ervaringen gericht op het verminderen van het aantal m2 winkelruimte en het terugbrengen van wonen en groen in het centrum.		Na accordering van de geactualiseerde detailhandelsvisie op de Regiodag van 1 december 2022 is verkenning gedaan naar het vervolg. In mei start een projectleider om goede voorbeelden te verzamelen en te delen over: hoe maak je centra duurzamer, compacter en complementair en hoe kom je aan voldoende personeel? Per centrum wordt een integraal plan opgesteld.
€ 200.000 (€ 75.000)		In september 2023 is er meer duidelijkheid of de begroting wordt gerealiseerd of dat er middelen overblijven. Dit komt terug in de DB+ vergadering van november 2023. De inschatting nu is volledige realisatie. Termijnbetaling wordt opgeschort.
01-07-2021 t/m 31-12-2023 (wordt 31-12-2024)		Aanvraag voor verlenging tot eind 2024 is bij de provincie ingediend. De gemeente wacht nog op een reactie. Vanuit het programmateam is in het gesprek toestemming gegeven voor verlenging.

3. Voorzieningen voor internationale werknemers

Het project is op 31-03-2023 afgerond.

4. Inzet data voor vitale voorzieningen

Het project is op 31-12-2022 afgerond.

5. Voedseleducatie

Doelen

Ontwikkelen interactief, gevalideerd lesprogramma over voedsel voor het primair onderwijs in het hele land samen met Food Valley en Greenport Venlo.

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Na succesvolle uitvoering van de eerste pilot en de evaluatie van de onderwijsmethodiek, blijkt opschaling lastig. Het samenvoegen van de goed werkende elementen van de verschillende regio's was succesvol. Er was veel enthousiasme bij de deelnemende scholen en bij de stakeholdersbijeenkomst over de methodiek.

Het blijkt echter dat het uitrollen en toepassen van de methodiek van Keukenkanjers (belevingsonderwijs) veel tijd en geld vraagt (o.a. vervoer naar een teler, kosten kok en kooklocatie). Het vraagt tijd van zowel het programmabureau van Stichting Keukenkanjers als van locatiecoördinatoren. Daarnaast blijkt het in de praktijk zeer lastig om locatiecoördinatoren te werven. Tijdens de eerste pilot deden leden van het programmabureau zelf deze taak. Er is een gemiddelde kostprijs

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		per leerling gemaakt. Die is hoog. Met het bestuur van Stichting Keukenkanjers moet nu eerst worden onderzocht of na afloop van de subsidie, partijen (scholen en gemeenten) structureel middelen over hebben voor een dergelijk aanbod. De kostprijs kan mogelijk naar beneden als het bedrijfsleven sponsort, maar er zijn hierover nog geen afspraken met het bedrijfsleven. Het programmateam en bestuur dienen daarnaast nog duidelijkere afspraken over de taakverdeling te maken. Financiële overzichten zijn te laat en onvolledig aangeleverd, omdat niet duidelijk was wie hiervoor verantwoordelijk was. Nieuwe pilots zijn dus nog niet gestart. Dat wordt op zijn vroegst volgend schooljaar. Maar voor een Go op deze pilots dient er meer vertrouwen te zijn in een toekomstbestendig businessmodel. Een extra gesprek met de subsidiegevers wordt daarom ingepland. Het DB+ wordt in de vergadering van november geïnformeerd over het vervolg.
€ 450.000 (€ 150.000)		Op dit moment is het lastig een inschatting te maken of de begroting wordt gerealiseerd. Dat is mede afhankelijk van de Go voor de tweede pilot. De termijnbetaling wordt opgeschort. Er is nog voldoende budget voor de verwachte kosten van komend half jaar.
01-09-2020 t/m 31-12-2024		Onduidelijk is of het project wel volledig wordt uitgevoerd volgens plan. De pilots hebben al veel vertraging opgelopen. In eerste instantie door corona en dit jaar door de vraag naar opschaling.

6. Klaar voor de banen van nu en de toekomst

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Werken aan een veerkrachtige arbeidsmarkt, met wendbare en weerbare mensen en organisaties, die minder gevoelig is voor conjunctuurschommelingen en waar alle mensen hun talenten benutten, zich blijven ontwikkelen en kunnen meedoen.		■ In januari 2023 is www.1werkcentrum.nl online gegaan, waar werkzoekenden, werkenden en werkgevers uit de regio terecht kunnen voor al hun vragen over werk, opleiding en personeel. Alle netwerkpartners uit de regio zijn aangesloten. Dit centrum loopt voorop in de herstructureringsopgave van de arbeidsmarktregio's van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. ■ Er zijn minder filmpjes van werkzoekenden opgenomen dan in 2020 werd verwacht. Belangrijke redenen: corona en AVG UWV kandidaten. In totaal zijn er 191 nieuwe filmpjes gemaakt sinds 10 juli 2020. Vanuit Talent uit Noordoost-Brabant zijn er 182 mensen aan het werk gegaan. Er wordt gewerkt aan het verbreden van de doelgroep, o.a. jongeren. ■ Het platform en de community manager Keep on Learning zijn medio 2022 gestopt vanwege te weinig impact. Veroorzaakt door het niet kunnen combineren van de online aanpak met offline ontmoeten in coronatijd. Wat blijft is een communicatieaanpak. Vijf estafettepakketjes voor werkgevers zijn doorgegeven, waarvan drie tussen december 2021 en oktober 2022. Hiermee wordt in 2023 doorgegaan. ■ Ongeveer 140 bedrijven hebben het traject Duurzame inzetbaarheid gevolgd sinds de looptijd van de Regio Deal. Nieuwe subsidies zijn aangeboord, zodat deze dienstverlening kan worden gecontinueerd. ■ ZP NOB Boost heeft weer diverse fysieke kleinere en grotere evenementen kunnen organiseren, verspreid over de regio. Dit leidt ook tot een groeiend aantal ontvangers van de nieuwsbrief en volgers op sociale media (1.850). Wekelijks worden één à twee zzp'ers ondersteund bij hun vragen.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		■ Vier sessies zijn geweest over het nieuwe werk op korte en langere termijn. Krapte op de arbeidsmarkt kan niet alleen worden opgelost. De inzichten zijn verzameld. ■ De jeugdwerkloosheid (15-25 jaar) is gedaald. Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt. Jongeren zonder startkwalificatie zijn steeds beter in beeld. ■ Het behalen van het beoogde aantal deelnemers voor het project voor laaggeletterden (200) bleek mede door corona en AVG (UWV) lastiger dan vooraf ingeschat. De aanpak is daarom bijgesteld. Het leerwerkloket is aanwezig bij diverse taalhuizen (8). Op 12 september 2022 was er een werkgeveersevent voor de aanpak van laaggeletterdheid op de werkvloer. 81 laaggeletterden hebben een traject gevolgd.
€ 3.650.000 (€ 1.000.000)		Rond de zomer wordt een geactualiseerde begroting en prognose op inhoudelijke en financiële realisatie aangeleverd, zowel bij kassier als provincie. Dit project heeft nog ruimte om de looptijd te verlengen voor de rijksmiddelen. De provincie heeft tijdens het voortgangsgesprek aangegeven dat voor het jaar 2024 voor iedere arbeidsmarktregio in Brabant budget beschikbaar komt om mede uitvoering te geven aan provinciale ambities.
10-07-2020 t/m 31-12-2023		Rond de zomer zal er meer duidelijkheid zijn of verlenging van de looptijd nodig is.

7. SPARK Makers Zone

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Coachen van jongeren in (digitaal) vakmanschap en ambacht in maaksectoren. SPARK Makers Zone is open voor iedereen die zich wil verdiepen in de toekomst van maken met inzet van nieuwe vaardigheden en technologieën, zoals slim en circulair bouwen.		■ 52 jongeren hebben het certificaat techniek oriëntatie programma behaald en hebben zicht op een (leer)baan of vervolgstudie. Bedrijven nemen graag actief deel aan het programma. Twee nieuwe edities starten, waarvan één met studenten van het KW1C. Voor deze trajecten is gebruik gemaakt van andere subsidies, o.a. TKI Bouw en Techniek Human Capital (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). De Regio Deal is vliegwiel geweest om met dit programma mee te doen. ■ 63 bedrijven, die vernieuwing nastreven, hebben een BOOST gekregen ter waarde van maximaal € 5.000. ■ Veel bedrijven hebben SPARK Makers Zone afgelopen half jaar bezocht voor een rondleiding, gesprek of bijeenkomst. Blijvend wordt gewerkt aan verdere professionalisering van deze hybride leeromgeving. ■ Veel studenten en docenten (mbo en hbo) blijven gebruik maken van de faciliteiten van SPARK Makers Zone. Sinds kort is ook Sint Lucas (mbo) met locaties in Boxtel en Eindhoven aangesloten. Door de ligging is de locatie goed met de trein te bereiken voor deze studenten. ■ In juni 2022 is tijdens Data Week NL de Smart Circulair Construction gelanceerd met zo'n 50 deelnemers. De provinciale bijdrage is hiervoor ingezet.
€ 545.000 (€ 200.000)		De begroting wordt gerealiseerd, wel is er door wijziging in de btw-positie minder budget beschikbaar. Door scherp op de kosten te letten worden beoogde activiteiten behaald.
01-09-2020 t/m 30-09-2023		

8. Nieuwe perspectieven voor boeren

Het project is op 01-04-2023 afgerond.

FIJN WONEN

Slim inrichten van de leefomgeving

- Mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen en van de noodzakelijke transitie in het landelijk gebied, zonder dat deze elkaar gaan bijten, zoeken naar winwin en fors reduceren hinder door schadelijke uitstoot: gebiedsregie door overheden!
- Voorkomen verloedering landelijk gebied, voorkomen criminaliteit en ondermijning, mogelijk maken herinrichting voor andere (groene) functies.

9. Puzzelen met ruimte

Doelen

Vitaal buitengebied helpen creëren, door lopende gebiedsprocessen te ondersteunen en de verschillende ruimtelijke opgaven te koppelen, zodat er maximaal gebruik kan worden gemaakt van kansen en uitdagingen. Een koppelteam helpt gemeenten om samen met omwonenden, ondernemers en andere betrokkenen diverse gebiedsvraagstukken in zeven gebieden zo goed mogelijk met elkaar te verbinden. Het koppelteam beschikt over een budget om, waar nodig, die ruimtelijke arrangementen aan te jagen en te stimuleren.

Leren is een belangrijk onderdeel: als regio (en dus betrokken organisaties en individuen) leren om integraal te werken (als één-overheid)

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Het interdisciplinair koppelteam (waterschap, gemeente, provincie, RNOB) is weer voltallig, veel wisselingen vanuit de provincie. De aanpak biedt veel lessen voor het Nationale en Brabantse Programma Landelijk Gebied (NPLG en BPLG). De projectleiders van de gebieden waarderen de onderlinge uitwisseling en leren veel van elkaar over de vraagstukken en mogelijke oplossingen.

Vijf gebieden liggen goed op koers:

- Aadal: koppeling tussen gebiedsontwikkeling en aanpak stikstof (GGA groenblauw): de integrale visie is opgesteld en wordt nu uitgewerkt in een uitvoeringsagenda waar per deelgebied afspraken worden vastgelegd. Voor het gebied wordt het principe van water en bodem sturend uitgewerkt. De uitkomsten zijn voor andere (deel)-projecten bruikbaar.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		■ Maasheggen (met Unesco biosfeerstatus): koppeling tussen gebiedsontwikkeling en recreatie/cultuurhistorie: 'Het perspectief van Maasheggen UNESCO Man & Biosphere 2023 – 2028' is vastgesteld. Vijf projecten ontvangen subsidie: culturele identiteit, monitoring Kraaijenbergse plassen, streekproduct-ontwikkeling, visie en gezondere samenleving. ■ Maashorst/Geopark: natuur en landschapsontwikkelingen en het versterken van toeristische recreatieve mogelijkheden; verkenning naar een GGA status is uitgevoerd. Het traject om gebiedsvisie te actualiseren loopt. Koppelteam zet zich in om gebied bij provincie op agenda te krijgen voor de gebiedspropositie. Werkgroep Hooge Vorssel is actief met vormgeving van het gebied, samen met bewoners en stakeholders. ■ Vught/Margriet: koppeling buitengebied Vught aan stikstofaanpak Natura 2000 Vlijmens Ven/ Bossche broek; een integrale bestuursopdracht is vastgesteld en sinds januari 2023 is projectleider gestart met de uitvoering. Samen met agrariërs wordt gewerkt aan omschakeling naar andere teelttechnieken en bodembeheer. ■ Vital zone voor ontwikkeling van gezonde en duurzame wijken/ kernen: geleerde lessen zijn opgeleverd. Nu ondersteunt het instituut het koppelteam bij het faciliteren van doorbraken en het vergroten van engagement. Drie gebieden hebben nog een aantal stappen te zetten: ■ Dommelvallei: watervraagstuk koppelen met ecologische, klimaat-adaptieve en recreatieve mogelijkheden. Er zijn gesprekken tussen waterschap en ondernemers over de watervraag van het gebied in droge periodes. Inmiddels zijn er ook gesprekken met gemeente Boxtel over samenwerking in andere projecten in Dommelvallei.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		■ Raamvallei: waterbergingsopgave koppelen met natuurontwikkeling en een koppeling tussen agrarische en recreatie ondernemers. De kansrijke koppelkansen zijn in beeld. Er is sinds kort externe capaciteit beschikbaar bij de gemeente voor verdere uitvoering. ■ Nieuw Laar: proeftuin omschakeling naar circulaire veehouderij. Gebiedsvisie is vastgesteld. Er is een juridisch complexe situatie ontstaan, omdat uitbreiding van twee varkenshouderijen niet langer wenselijk is, maar juridisch wel mogelijk (eerder afgegeven vergunning). Puzzelen met Ruimte ondersteunt de projectleider met denkkraft.
€ 4.250.000 (€ 1.650.000)		Afspraak is gemaakt om eind september de actuele verwachte realisatie aan te leveren wanneer besluiten over nieuwe aanvragen zijn genomen. De inschatting nu is volledige realisatie.
01-01-2021 t/m 31-12-2024		

10. Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Tien integrale gebiedsontwikkelingstrajecten in zeven gemeenten (de herindelingen per 1-1-2022 brengt dit aantal naar vier) ruimte bieden voor economische ontwikkelingen door saneren stallen. Deelbaar en overdraagbaar maken van methodiek en ervaringen op het gebied van gebiedsgerichte aanpak die bijdragen aan vitaal en weerbaar buitengebied. Pilot vergroten weerbaarheid om ondermijning tegen te gaan.		De tien gebieden bij vier gemeenten (na herindeling) zijn in oktober 2021 definitief geselecteerd: ■ Eén gebiedsontwikkeling (Boekel) is zo goed als gerealiseerd. ■ Alle gebiedstrajecten zijn nu lopend. Gemeenten huren extern extra capaciteit in. Bij de gebieden die al langer lopen, blijven de processen traag gaan. Er zijn nog steeds geen doorbraken in de diverse knelpunten die vorig jaar al zijn gemeld.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		■ Er is veel interesse bij deelnemende gemeenten (bestuurders en ambtenaren) om kennis en ervaringen te (gaan) delen en samen op te trekken richting provincie en Ruimte voor Ruimte. ■ De pilot 'Samen de handen uit de mouwen' om ondermijning in het buitengebied tegen te gaan is in uitvoering. De samenwerking met ZLTO, politie en het Openbaar Ministerie gaat goed en heeft geleid tot een convenant en concrete producten om agrarisch ondernemers weerbaarder te maken. Speciale aandacht is er voor agrarische vrouwen en hun rol bij de weerbaarheid van het platteland. Nieuwe producten, onder andere een beleidsregel in Algemene Plaatselijke Verordening en een indicatorenset, zijn in de maak. Een motie is eind mei 2023 in de Tweede Kamer aangenomen om de aanpak landelijk uit te rollen.
€ 2.600.000 (€ 1.300.000)		Middelen zullen mogelijk anders over de gebieden worden verdeeld. De verwachting is dat mede hierdoor de rijksmiddelen volledig besteed gaan worden. In de volgende voortgangsrapportage volgt een uitgebreide toelichting op de financiële uitvraag.
01-09-2020 t/m 31-12-2024		De maximale looptijd is te kort om alle voorgenomen resultaten te behalen. Er worden veel minder m2 stallen gesloopt of hergebruikt. Processen lopen veelal trager dan verwacht. Leerpunten uit de processen worden zowel bestuurlijk als ambtelijk volop gedeeld.

11. AgroProeftuin de Peel (APdP)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Field lab voor agrarische vernieuwing in Noordoost-Brabant. Hier werken agrarische ondernemingen samen met kennisinstellingen en overheden aan de omslag naar kringlooplandbouw. Hierbij worden onder meer instrumenten ingezet als een bijdrage- en subsidieregeling voor ondernemers; experimenteerruimte; lokaal verankerde en door boeren, inwoners en overheden vertrouwde monitoring; en kennisverspreiding.		■ Negen aanvragen subsidiereregeling Kringlooplandbouw (maximaal € 50.000 subsidie) en 23 bedrijven hebben een toekenning gekregen van de bijdrageregeling Kringlooplandbouw (maximaal € 5.000 bijdrage). € 150.000 euro van de bijdrage wordt waarschijnlijk niet benut. Dit bedrag wordt ingezet voor andere activiteiten die direct ten goede komen aan ondernemers, zoals extra metingen en uitbreiding van proeven onder groter aantal deelnemers en inzet van het kernteam hiervoor. ■ Tien systeemveranderingsprojecten zijn gestart. Het Boeren Innovatie Netwerk (BIN) levert steeds meer resultaten. Ondernemers gaan dankzij BIN inzien dat verandering echt nodig is en dat daar mogelijkheden voor zijn. ■ Zestien experimenten zijn op de proeflocatie in uitvoering, deels weer nieuwe ten opzichte van 2022. De experimenten worden gemonitord door kennisinstellingen. ■ In het kader van het boeren innovatienetwerk en veehouderij en akkerbouw worden er diverse monitoringsactiviteiten verricht bij individuele veehouderijen en akkerbouwers, gericht op bodem, water en lucht. Metingen worden later openbaar beschikbaar gesteld. ■ Samenwerking met kennisinstellingen (mbo, hbo en wo) loopt in diverse initiatieven. ■ Diverse bijeenkomsten zijn georganiseerd, gericht op kennisdeling en versterking van de positionering en bekendheid van de proeftuin. De website biedt veel informatie.
€ 3.040.000 (€ 1.000.000)		Bestedingen lopen volgens planning.
10-07-2020 t/m 31-12-2024		Het streven is om eerder, eind 2023, de projectactiviteiten afgerond te hebben en 2024 te gebruiken voor eventuele uitloop.

ANDERS WERKEN

Ontwikkelen van een economisch perspectief

- We realiseren open innovatie zodat AgriFoodsector transformeert naar een veerkrachtige sector die precies, waardevol, verbonden en circulair is. We ontwikkelen nieuwe verdienmodellen en andere bedrijvigheid door slimme toepassingen van nieuwe kennis en (digitale) technologieën. Hiermee kunnen we kringlopen sluiten en voedsel maken én eten met minder verspilling.

12. AgriFood Innovation (AFI)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
AFI-generiek: het versterken van de verbinding tussen bedrijven en kennisinstellingen in de agrifood en de innovatieve maakindustrie, twee systeemspongen en vier businesscases op het snijvlak van agrifood, high tech, data en ICT: Systeemspong Digitale gewasketen: 1. Autonome akker 2. Slimmer Telen Systeemspong Slimme Varkensketen: 3. Verbeteren niveau van diergezondheid 4. Sturen en sorteren op kwaliteit		AFI is nauw betrokken bij de provinciale Innovatieagenda Landbouw en Voedsel voor de zogenaamde drivers smart farming dierlijk, smart farming plantaardig, eiwittransitie, en kringlopen sluiten. Voor het uitbouwen van de AFI community worden kleinere thematische bijeenkomsten georganiseerd om de 'diepte' in te gaan. Via de nieuwsbrief en tijdens de jaarlijkse meet up worden de voortgang van alle businesscases en verkenningen gepresenteerd. Door de businesscases worden ook eigen bijeenkomsten georganiseerd of zij presenteren zelf de bevindingen. Er is een expertteam vanuit TU/e, HAS en WUR die als klankbord fungeert voor huidige projectleiders en programmamanagement en waarmee nieuwe businesscases kunnen worden besproken. De nieuwe businesscases worden ook met andere ontwikkelmaatschappijen uit de provincie en de BOM besproken.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		De verkenning 'verwaardig van groene grondstoffen tot hoogwaardige voedingsproducten' is bijna afgerond. Dit moet leiden tot minimaal twee of drie businesscases: nevenstromen aardappelverwerkers (verwerking bierborstel), hergebruik proceswater aardappelverwerkers (herwinnen mogelijke ingrediënten) en reststromen zacht fruit. In november 2022 is de verkenning gestart naar toepassing van innovatieve technologieën ter voorkoming van (voedsel)verspilling. Voor een vraagstuk (opsporen verontreiniging bij oogsten) heeft een ondernemer al een bestaande oplossing in de markt gevonden. Over de businesscase 'hergebruik proceswater en ter beschikking stellen aan akkerbouw' vinden in mei 2023 vervolgesprekken plaats. Autonome akker De Robot One van Pixelfarming wordt steeds verder verfijnd en tools worden toegevoegd. Meer ondernemers gaan de Robot One gebruiken en testen. Met behulp van beeldherkenning en AI worden alle planten gelokaliseerd. De ondernemer bepaalt welke bewerking door Robot One moet worden uitgevoerd. Een aantal ondernemers is reeds in staat om zelfstandig te werken met de robot. Slimmer Telen 160 telers worden bereikt met de opgedane kennis in precisie landbouw. De Precisie Academie (e-learning en praktijkdag) wordt vraaggestuurd ingezet. Er is een dashboard beschikbaar met open data en machine data; de data kan worden aangevuld met eigen sensor, lab of handmatige gegevens, indien beschikbaar. Door de GIS module is het mogelijk om omliggende percelen onderling te vergelijken. De winterperiode is gebruikt om de data van de oogst 2022 te verwerken en innovaties te valideren. Er wordt samengewerkt met IBP Verbonden Peelproeftuinen.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		Het systeemontwerp 'Boerderij van de toekomst Zuidoostelijk zand' is met vijf scenario's afgerond. Sturen en sorteren op kwaliteit De vision technologie is in maart 2022 geïnstalleerd in een slachtlijn voor metingen aan de ham van het varken. Veel later dan gepland vanwege forse vertraging in het leveren van materiaal. Met deze technologie is direct de vetkwaliteit inzichtelijk en kan op basis daarvan worden bepaald voor welke afzetmarkt het vlees het meest geschikt is. Vraag en aanbod worden zo beter op elkaar afgestemd. De varkenshouders krijgen real-time inzicht in de kwaliteit van de geleverde varkens en kunnen op basis daarvan fokkerij en voer beter sturen. Verbeteren niveau van diergezondheid Alle klimaatsensoren voor in de stallen zijn geleverd aan ongeveer 100 varkenshouders. Opbouw en betekenis van data zijn in beeld gebracht, zoals stalfactoren in combinatie met karkassamenstellingen (slachtlijn). Hackathons met experts maken stappen in het koppelen van data in de keten. Opdrachten voor uitgebreidere dataverzameling zijn uitgezet. De datasets breiden zich snel uit. Inzichten worden gebruikt voor optimale diergezondheid. Klimaatdeskundigen zijn ingeschakeld om varkenshouders te begeleiden om de inzichten uit de data toe te passen in de praktijk.
€ 11.770.000 (€ 1.350.000)		De rijksmiddelen worden waarschijnlijk volledig benut. De tweede lening voor de leadpartner (publieke cofinanciering) ligt nog voor bij de provincie. In Q3 2023 wordt uitsluitel verwacht.
10-07-2020 t/m 31-12-2024		

13. Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

Het project is op 31-12-2022 afgerond.

14. Circular Food Center (CFC)

Doelen

Wereldwijd koploper en voorbeeld zijn in de aanpak van verspilling. Ondernemers en onderzoekers ontwikkelen samen met studenten businesscases, onderzoek-, onderwijs- en ontwikkelingsprogramma's om de ketens van voedsel en voedselverpakkingen verspillingvrij te maken.

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Circular Food Center

- Er zijn meerdere manieren om als gecommiteerd stakeholder aan te sluiten. Er zijn nu zo'n 290 partijen (ruim boven de target van 200) aangehaakt:
 - 115 stakeholders zijn aangesloten bij Stichting Tegen Voedselverspilling.
 - Aan de [Verspillingsvrije Week](#) deden 140 partners actief mee. Dit jaar zal het aantal weer hoger zijn.
 - Twee bedrijven hebben in 2023 gebruik gemaakt van een voucher. Dat brengt het totaal op zeventien uitgegeven vouchers.
 - Twintig bedrijven (als niet-stakeholder) rapporteren vrijwillig over hun verspillingcijfers.
- Er zijn drie clusters: 'circulaire dierlijke eiwitten', 'brood' en 'total use'. In een cluster werken bedrijven samen aan acht businesscases met als doel 15% minder verspilling in de voedselketen.

Samenwerkingen met het onderwijs (bo/vo/mbo/hbo/wo) zijn in volle gang. De Stichting heeft dit jaar een onderzoekscasus ingebracht bij het onderzoeksprogramma duurzame verpakkingen.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		Dit schooljaar 2022/2023 zijn challenges uitgevoerd op hbo (7 scholen en 100 studenten, 2e editie) mbo (26 teams en 130 studenten, 4e editie) en vo/Technasium (4 scholen en 260 leerlingen, 4e editie). Basisschool-leerlingen worden betrokken via Smaakmissie Voedselverspilling en activiteiten tijdens de Verspillingsvrije week. Dit jaar vindt ook weer de Brabantse Meesterchef competitie plaats in samenwerking met provincie en mbo KW1C en (v)mbo teams. Hier nemen teams het tegen elkaar op door duurzaam en verspillingsvrij te koken. De twee Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) projecten lopen volgens planning. Innovatieprogramma circulaire verpakkingen ■ De vier geselecteerde onderzoekslijnen voor dit schooljaar worden uitgevoerd door studenten van HAS green academy voor de verpakkingbedrijven. Er is één onderzoek meer dan voorgaande twee jaren. Door het schuiven van middelen binnen de begroting bleek dat haalbaar en wenselijk. ■ Het jaarlijkse event Dag van de duurzame Verpakking is dit jaar op 21 juni. Dit jaar met het thema 'All-IN'. Het wordt voorbereid door studenten van HAS green academy. ■ Negen bedrijven zijn of worden via het Business Model Template traject (BMT) van de Kracht van Oss ondersteund. Diverse kansen voor verpakkinginnovaties zijn hieruit voortgekomen. ■ De Kracht van Oss startte zes trajecten om met meerdere bedrijven samen tot nieuwe businesscases voor circulaire verpakkingen te komen. ■ De behaalde resultaten van het driejarig innovatieprogramma worden breed gedeeld. Hiervoor wordt een magazine met hoogtepunten opgesteld.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
€ 4.850.000 (€ 870.000)		De bestedingen lopen op koers. De kassier en gemeente Oss hebben afspraken over de verrekening van de btw.
01-10-2020 t/m 31-12-2023 (wordt verlengd naar 31-12-2024)		Looptijd wordt met 1 jaar verlengd. Wijziging wordt ook bij de provincie aangevraagd.

15. Green Tech Park Brabant (GTPB)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Door inzet van een participatieve en gebiedsgerichte aanpak, passend bij de nieuwe Omgevingswet, is de ontwikkeling van een regionale broedplaats voor innovatieve startups (de 'Incubator') tot stand gekomen op een duurzaam en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid.		College van B&W van de gemeente Boxtel heeft begin 2021 de doelstellingen voor het bedrijventerrein verbreed naar een duurzaam en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid. Het is een volgtijdelijk proces. Drie gebiedsdagen zijn geweest. Het ambitiedocument is medio 2022 door het college vastgesteld en gepresenteerd aan bedrijven en omwonenden. Bij uitgifte van bedrijven kunnen alleen bedrijven zich vestigen die minimaal voldoen aan trede 2 van de R-ladder (ladder van circulariteit). Het ontwerpbestemmingsplan is ter inzage gelegd. Er zijn relatief weinig zienswijzen ingediend. Een intensief voortraject (zoals de Omgevingswet verlangt) lijkt vruchten af te werpen. De Omgevingswet is uitgesteld, hierdoor wordt het eindproduct een bestemmingsplan in plaats van een omgevingsplan. Het plan kan in september 2023 door de raad worden vastgesteld, mits er eind juni duidelijkheid is over de stikstofdiscussie. Er is gestart met een inrichtingsplan en een uitgifteprotocol.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		Er komen geen samenwerkingsovereenkomsten meer met bedrijven die zich willen vestigen. Het aanbestedingsproces voorziet in het waarderen van gezamenlijk vastgestelde ambities.
€ 250.000 (€ 100.000)		De bestedingen lopen op koers. De kassier en gemeente Oss hebben afspraken over de verrekening van de btw.
01-08-2020 t/m 01-10-2023		

16. Direct energie uit mest

Het project is in Q1 2023 afgerond.

17. Datagedreven Agrifoodregio

Het project is in Q1 2023 voortijdig gestopt.

Bijlage 3

Afgeronde projecten en borging

Leeswijzer: Voor afgeronde projecten is er ook gewerkt met een stoplichtenmodel. Het onderdeel looptijd is vervallen en vervangen door borging.

Doelstelling en output:

- Groen: doelstelling en de resultaten zijn bereikt.
- Oranje: doelstelling is deels bereikt en meerderheid van de beoogde resultaten.
- Rood: doelstelling is niet gerealiseerd. Project is voortijdig beëindigd.

Borging: direct vervolg na afloop project:

- Groen: project/programma/aanpak wordt na afloop van de Regio Deal gecontinueerd/ beleid is geïmplementeerd en wordt regionaal gemonitord.
- Oranje: een aantal activiteiten krijgt een vervolg, het project zelf krijgt geen vervolg, maar leerervaringen zijn vastgelegd en worden meegenomen bij vergelijkbare vervolgactiviteiten.
- Rood: project krijgt na afloop van de Regio Deal geen vervolg, terwijl opgave nog steeds actueel is en/of genoemd is in de agenda van RNOB, AgriFood Capital of Noordoost Brabant Werkt.

Begroting:

- Groen: rijksmiddelen zijn volledig besteed en publieke en overige financiering is gerealiseerd.
- Oranje: rijksmiddelen zijn volledig besteed, maar minder realisatie op publieke en overige financiering.
- Rood: rijksmiddelen zijn niet volledig benut.

GOED LEVEN

Verbeteren van het leefklimaat

- We werken samen met 'streekhouders' aan het behoud en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van steden, dorpen en het platteland. We houden goede voorzieningen op peil. Samen met het MKB en het onderwijs zetten we in op ontwikkelmogelijkheden en perspectieven op werk voor alle inwoners voor nu en in de toekomst. Met de juiste faciliteiten blijft het talent en daarmee bedrijvigheid voor de regio behouden.

3. Voorzieningen voor internationale werknemers

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen
Maken van regionale afspraken over - ook grootschalige - huisvesting (kwaliteit, ambitie, toezicht en handhaving), integratie en participatie (sociaal domein) van internationale werknemers en onderzoek naar een regionaal Migratie Informatiepunt (MIP).		Het handelingsperspectief 'Huisvesting, integratie en participatie van internationale werknemers in de regio Noordoost-Brabant' wordt in 10 gemeenten toegepast. De gemeente Heusden sluit aan bij de regio Hart van Brabant. Het perspectief is bedoeld om ongewenste waterbedeefecten tussen de gemeenten onderling te minimaliseren. Het eindproduct is een regionaal advies. Het is gedurende de looptijd van 2,5 jaar niet gelukt om te komen tot regionale afspraken over extra bedden en een regionale integratieaanpak.
Borging direct na afloop project (maart 2023)		Het eindadvies met daarin het woonverdelingsvraagstuk, draagvlak voor het welzijn van internationale werknemers, het migratie informatiepunt en de veiligheidsaanpak wordt tijdens de bestuurlijke Regiodag van 29 juni 2023 besproken.

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen																											
		De regionale coördinerende rol op dit regionaal advies wordt belegd bij de bestuurlijke kopgroep Werkgelegenheid van RNOB. Alle gemeenten krijgen te maken met wet- en regelgeving na verdere uitwerking van de commissie Roemer-adviezen (o.a. verhuurderschap en zorgplicht bij registratie). Deelname aan dit Regio Deal project levert gemeenten in de regio een voorsprong op. De provincie blijkt een belangrijke schakel. Samen met hen wordt het wel mogelijk om een Migratie Informatiepunt (MIP) op te zetten. De gemeente Meierijstad gaat dit MIP trekken, waar mogelijk in samenwerking met de gemeente Boxtel. De provincie gaat een grotere rol spelen zodra landelijk het aandachtgroepenbeleid wonen is vastgesteld.																											
<table border="1" data-bbox="152 847 734 1098"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begroting</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 200.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 200.000</td> </tr> </tbody> </table>	Begroting			Begroting	Rijksbijdrage	€ 0	Publieke cofinanciering	€ 200.000	Overige financiering	€ 0	Totaal	€ 200.000		<table border="1" data-bbox="1279 847 1854 1043"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>195.913</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>195.913</td> </tr> </tbody> </table> Voor de proeftuin Brabants Migratie Informatiepunt stelt het Rijk 2 miljoen euro beschikbaar. Ook de provincie gaat hierin extra investeren (750.000 euro). Financiële bijvangst: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties tipte in 2020 over kansen voor bijdragen aan huisvesting voor arbeidsmigranten. Zes gemeentelijke voorstellen uit Noordoost-Brabant zijn gehonoreerd, in totaal voor 2,2 miljoen euro extra steun.		Realisatie		Rijksbijdrage	€	0	Publieke cofinanciering	€	195.913	Overige financiering (in kind)	€	0	Totaal	€	195.913
Begroting																													
	Begroting																												
Rijksbijdrage	€ 0																												
Publieke cofinanciering	€ 200.000																												
Overige financiering	€ 0																												
Totaal	€ 200.000																												
	Realisatie																												
Rijksbijdrage	€	0																											
Publieke cofinanciering	€	195.913																											
Overige financiering (in kind)	€	0																											
Totaal	€	195.913																											

4. Inzet data voor vitale voorzieningen

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen																											
Ontwikkelen van een dashboard om data over vervoersbewegingen, van kwetsbare inwoners naar publieke voorzieningen, te vertalen naar bruikbare informatie en oplossingen.		Het eindproduct is een gebruiksklare Data-Exchange portal (DEP): het eenvoudig, veilig en verantwoord kunnen werken met data als onderbouwing voor beleidskeuzes. Nieuwe bedrijven blijken bereidwillig om via deze veilige exchange route data te delen. Dat is onverwachte winst. De Regiotaxi heeft de DEP aangeschaft en gaat deze gebruiken.																											
Borging direct na afloop project (december 2022)		De bouwer van de DEP (Data Streams) biedt drie usecases aan om het werken in de praktijk te ervaren. De eerste usecase is de woningbouwversneller. Dit is samen met minimaal één andere gemeente uit de regio. Op jaarbasis kost het DEP ca. € 40.000, inclusief helpdesk functie, voor de hele regio waarbij het aantal onderzoeksvragen geen beperking kent. In de loop van 2023 vindt besluitvorming plaats op basis van de drie cases. Het instrument is te duur voor één gemeente alleen.																											
<table border="1" data-bbox="152 922 734 1169"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begroting</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 37.500</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 22.500</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 60.000</td> </tr> </tbody> </table>	Begroting			Begroting	Rijksbijdrage	€ 0	Publieke cofinanciering	€ 37.500	Overige financiering	€ 22.500	Totaal	€ 60.000		<table border="1" data-bbox="1279 922 1854 1118"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>66.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€</td> <td>36.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>102.000</td> </tr> </tbody> </table> Toelichting op afwijking: de overige financiering uit de begroting bleek toch publieke cofinanciering te zijn. Het is de bijdrage van de provincie Noord-Brabant aan de Regiotaxi. Door de bouwer van DEP zijn 720 uren in kind ingezet. Dat heeft een waarde van 720 uren x € 50 = € 36.000.		Realisatie		Rijksbijdrage	€	0	Publieke cofinanciering	€	66.000	Overige financiering (in kind)	€	36.000	Totaal	€	102.000
Begroting																													
	Begroting																												
Rijksbijdrage	€ 0																												
Publieke cofinanciering	€ 37.500																												
Overige financiering	€ 22.500																												
Totaal	€ 60.000																												
	Realisatie																												
Rijksbijdrage	€	0																											
Publieke cofinanciering	€	66.000																											
Overige financiering (in kind)	€	36.000																											
Totaal	€	102.000																											

8. Nieuwe perspectieven voor boeren

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen																														
Begeleiding door bedrijfsexperts en coaches van 18 stoppende boeren naar een andere bron van inkomsten.		Achttien agrarische ondernemers hebben deelgenomen aan het business-programma en zes aan het inspiratieprogramma. Voor de deelnemers betekent dit een nieuwe stap in hun bedrijf. Daarnaast vormen zij een inspiratiebron voor andere ondernemers om over hun toekomst na te denken.																														
Borging direct na afloop project (maart 2023)		Het project is uitgevoerd door OndernemersLift+. In januari 2023 zijn de activiteiten van OndernemersLift+ on hold gezet. Deze stichting kan dus zelf geen vervolg meer bieden. De gemeente Meierijstad heeft de betrokken trainer de opdracht gegeven om aan één groep agrarische ondernemers uit deze regio het programma aan te bieden. Als dit succesvol wordt, volgen mogelijk meer groepen. Er is een voorstel voor doorontwikkeling en uitrol van de aanpak ingediend bij de uitvraag naar de vijfde tranche.																														
<table border="1" data-bbox="152 919 734 1166"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begroting</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 130.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 50.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 180.000</td> </tr> </tbody> </table>	Begroting			Begroting	Rijksbijdrage	€ 130.000	Publieke cofinanciering	€ 0	Overige financiering	€ 50.000	Totaal	€ 180.000		<table border="1" data-bbox="1279 919 1854 1155"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>130.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>24.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (hard)</td> <td>€</td> <td>26.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€</td> <td>20.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>200.000</td> </tr> </tbody> </table> Toelichting op afwijking Door bestuurswisseling bij de provincie en nieuwe prioriteiten bleek er geen capaciteit bij de provincie om mede uitvoering te geven aan het project. De provincie heeft de kosten voor de inspiratiesessie bekostigd. Deze bijdrage is geboekt onder publieke cofinanciering. Overige financiering Naar schatting zijn 400 uren x € 50 = € 20.000 in kind door ondernemers ingezet door deelname aan het project.		Realisatie		Rijksbijdrage	€	130.000	Publieke cofinanciering	€	24.000	Overige financiering (hard)	€	26.000	Overige financiering (in kind)	€	20.000	Totaal	€	200.000
Begroting																																
	Begroting																															
Rijksbijdrage	€ 130.000																															
Publieke cofinanciering	€ 0																															
Overige financiering	€ 50.000																															
Totaal	€ 180.000																															
	Realisatie																															
Rijksbijdrage	€	130.000																														
Publieke cofinanciering	€	24.000																														
Overige financiering (hard)	€	26.000																														
Overige financiering (in kind)	€	20.000																														
Totaal	€	200.000																														

ANDERS WERKEN

Ontwikkelen van een economisch perspectief

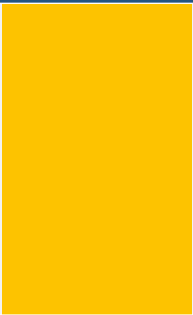

- We realiseren open innovatie zodat AgriFoodsector transformeert naar een veerkrachtige sector die precies, waardevol, verbonden en circulair is. We ontwikkelen nieuwe verdienmodellen en andere bedrijvigheid door slimme toepassingen van nieuwe kennis en (digitale) technologieën. Hiermee kunnen we kringlopen sluiten en voedsel maken én eten met minder verspilling.

13. Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen
Haalbaarheidsonderzoek naar een ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame dierlijke eiwitten door een combinatie van: - Experience center - High tech flexibele onderzoeksruimte/ faciliteiten - Expertisecentrum		Het eindproduct is een gedegen uitgevoerde haalbaarheidsstudie. Het is een complex vraagstuk in een steeds en snel veranderende wereld. Op 16 december 2022 heeft de besluitbijeenkomst plaatsgevonden. Alle partners onderschrijven het belang van innovatie om te komen tot een duurzame productie van dierlijke eiwitten. Zij zien meerwaarde in het bundelen en delen van kennis op dit terrein. Het bleek dat de innovatievraagstukken zich steeds op verschillende niveaus afspelen, wat iedere keer een andere samenstelling van partijen vraagt. Uit de besluitbijeenkomst bleek dat het eigenaarschap hierdoor niet eenduidig belegd kan worden, waardoor de volgende stap nu niet gezet kan worden. De conclusie van het haalbaarheidsonderzoek is daarmee dat het oprichten van ODE eind 2022 niet haalbaar is.

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen																														
Borging direct na afloop project (december 2022)		In de besluitbijeenkomst kwam de behoefte aan een structurele manier van kennis delen duidelijk naar voren. Partners van ODE hebben initiatief genomen om het ontstane netwerk in een meer gestructureerde vorm van netwerksamenwerking met elkaar op te zetten en in de loop van 2023 diverse kennissessies te organiseren.																														
<table border="1" data-bbox="152 624 734 871"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begroting</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€ 100.000</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€ 100.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€ 200.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 400.000</td> </tr> </tbody> </table>	Begroting			Begroting	Rijksbijdrage	€ 100.000	Publieke cofinanciering	€ 100.000	Overige financiering	€ 200.000	Totaal	€ 400.000		<table border="1" data-bbox="1279 624 1854 855"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>80.012</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>80.012</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€</td> <td>19.250</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>179.274</td> </tr> <tr> <td>Herbestemming rijksmiddelen</td> <td>€</td> <td>19.988</td> </tr> </tbody> </table> Toelichting op afwijking: In de begroting was rekening gehouden met de inzet van middelen voor de eerste stappen in de realisatie van een dergelijk centrum. Dit zou voor een groot deel gefinancierd worden door het bedrijfsleven. De uitkomst is echter dat dit nu niet haalbaar is. Door het bedrijfsleven zijn 268 uren in kind ingezet tijdens het haalbaarheidsonderzoek. Dat heeft een waarde van 385 uren x € 50 = € 19.250. De kennisinstellingen hebben 117 uur geïnvesteerd.		Realisatie		Rijksbijdrage	€	80.012	Publieke cofinanciering	€	80.012	Overige financiering (in kind)	€	19.250	Totaal	€	179.274	Herbestemming rijksmiddelen	€	19.988
Begroting																																
	Begroting																															
Rijksbijdrage	€ 100.000																															
Publieke cofinanciering	€ 100.000																															
Overige financiering	€ 200.000																															
Totaal	€ 400.000																															
	Realisatie																															
Rijksbijdrage	€	80.012																														
Publieke cofinanciering	€	80.012																														
Overige financiering (in kind)	€	19.250																														
Totaal	€	179.274																														
Herbestemming rijksmiddelen	€	19.988																														

16. Direct energie uit mest

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen
Haalbaarheidsstudie, samen met vier melkveehouders, een ondernemer en HAS green academy-studenten naar een bewerkingsmethode (monovergister) om op locatie energie uit koeienmest te produceren en te verwaarden.		De haalbaarheidsstudie is uitgevoerd en heeft een kosten/batenanalyse opgeleverd. De meerwaarde ten opzichte van een gangbare monovergister is nu niet aantoonbaar. De deelnemende boeren gaan dus niet over tot een full-scale opstelling. De proefopstelling is weggehaald. Een melkveehouder gaat wel verder met experimenteren met algenconcentraat.
Borging direct na afloop project (maart 2023)		Deze installatie is met enige aanpassing -doorontwikkeling ultra filtratie systeem- aan een andere melkveehouder uit Oss aangeboden. De nieuwe filters komen uit Brabant. De provincie kan hier momenteel, vanwege de actualiteit, geen vergunning voor afgeven. Er loopt daarom een aanvraag voor het verkrijgen van proefstalstatus. De subsidie in het kader van de SBV regeling (Subsidiemodules Brongerichte Verduurzaming stal- en management-maatregelen) is reeds afgegeven aan deze melkveehouder. De deelnemende boeren uit de pilot zijn ook betrokken bij de Westelijke polder in Oss. Dit gebied is al opgenomen in de houtskoolschets BPLG voor het verkrijgen van een GGA-status. De provincie maakt zich hard om dit gebied in het landelijk netwerk van de zandgebieden in te brengen voor de tweede fase van bemestingsproeven. De gemeente Oss zet vervolgstappen. Zij maken afspraken met agrariërs in het buitengebied hoe invulling te geven aan gezonde bodem/water/lucht, biodiversiteit en emissiereductie (methaan en ammoniak) binnen een economisch houdbare bedrijfsvoering.

Doelen	Eindresultaat	Resultaten en bevindingen																																	
		De ervaringen zijn gedeeld met het Nederlands Centrum Mestverwaarding (NCM). Binnen het lectoraat Voedselproductie en Circulaire economie is deze pilot één van de voorbeelden.																																	
<table border="1" data-bbox="152 584 732 831"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begroting</th> <th>Begroting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>61.983</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>55.000</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering</td> <td>€</td> <td>205.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>321.983</td> </tr> </tbody> </table>	Begroting		Begroting	Rijksbijdrage	€	61.983	Publieke cofinanciering	€	55.000	Overige financiering	€	205.000	Totaal	€	321.983		<table border="1" data-bbox="1279 584 1854 818"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Realisatie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rijksbijdrage</td> <td>€</td> <td>41.642</td> </tr> <tr> <td>Publieke cofinanciering</td> <td>€</td> <td>36.951</td> </tr> <tr> <td>Overige financiering (in kind)</td> <td>€</td> <td>22.500</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€</td> <td>101.093</td> </tr> <tr> <td>Herbestemming rijksmiddelen</td> <td>€</td> <td>20.341</td> </tr> </tbody> </table> Toelichting op afwijking: In de begroting was rekening gehouden met een vervolg van de pilot. Er zouden dan middelen beschikbaar zijn voor de communicatie van de uitrol. Door de melkveehouders zijn 450 uren in kind ingezet tijdens het haalbaarheidsonderzoek. Dat heeft een waarde van 450 uren x € 50 = € 22.500.		Realisatie		Rijksbijdrage	€	41.642	Publieke cofinanciering	€	36.951	Overige financiering (in kind)	€	22.500	Totaal	€	101.093	Herbestemming rijksmiddelen	€	20.341
Begroting		Begroting																																	
Rijksbijdrage	€	61.983																																	
Publieke cofinanciering	€	55.000																																	
Overige financiering	€	205.000																																	
Totaal	€	321.983																																	
	Realisatie																																		
Rijksbijdrage	€	41.642																																	
Publieke cofinanciering	€	36.951																																	
Overige financiering (in kind)	€	22.500																																	
Totaal	€	101.093																																	
Herbestemming rijksmiddelen	€	20.341																																	